

การสอบสวน

ก่อนที่จะทราบถึงสิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนว่ามีประการใดบ้างนั้นจำเป็นต้องอธิบายถึงที่จะต้องทราบถึงวิธีการต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นในบทนี้จะกล่าวเฉพาะเรื่องการสอบสวนโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาเท่านั้น

๑. การสอบสวนคืออะไร

การสอบสวนคือการไต่ถาม ไล่เลียง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นหรือสามารถที่จะให้ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นหรือที่มีการกล่าวโทษหรือมีการร้องทุกข์เพื่อที่จะให้ได้ว่าข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษโดยพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจจะทำการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอาจจะ เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ อันได้จากการซักถามและจากปากคำของผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา พยานผู้รู้เห็น เหตุการณ์ ฯลฯ และการรวบรวมพยานเอกสาร และพยานวัตถุ การส่งของกลางไปพิสูจน์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกรดำเนินการทั้งหลายอันอันประกอบด้วย การจับกุม การควบคุมตัวผู้ต้องหา การค้น การให้ประกัน ฯลฯ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๒ (๑๑) บัญญัติความหมายของการสอบสวนว่า "การสอบสวนหมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ" ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๖/๒๕๕๕ วินิจฉัยว่า "สารวัตรใหญ่ท้องที่สอบสวนถามปากคำผู้ต้องหาแล้ว ส่วนของกลางเจ้าหน้าที่กองกลางอาหารและยาได้ให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์วิเคราะห์แล้ว เมื่อเป็นว่าจำเลยทำผิดก็ส่งอัยการฟ้องคดีได้ไม่ต้องพิสูจน์ของกลางใหม่" คำพิพากษาศาลฎีกานี้แสดงว่าการที่เจ้าหน้าที่กองกลางอาหารและยาทำการวิเคราะห์ของกลางนั้นถือว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวน ดังนั้นสารวัตรใหญ่ท้องที่จึงไม่ต้องทำการพิสูจน์ของกลางใหม่

การสอบสวนมักทำภายหลังที่มีความผิดเกิดขึ้นโดยชัดแจ้งแล้วซึ่งประมวลกฎหมายอาญา
แยกความผิดออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) คดีความผิดคอส่วนตัว (Compoundable Offence) หรือความผิดอัน
ยอมความกันได้

๒) คดีอาญาที่มีโทษความผิดคอส่วนตัว (Non-Compoundable Offence)
หรือความผิดอันยอมความกันไม่ได้ หรือความผิดคออาญาแผ่นดิน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวงได้แต่ในกรณีความผิดคอส่วนตัว
พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนใดต่อเมื่อผู้เสียหายใคร่ร้องทุกข์ตามระเบียบแล้ว ซึ่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๑ วรรค ๒ บัญญัติว่า "พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวน
ส่วนคดีอาญาทั้งปวงแต่ถ้าเป็นคดีความผิดคอส่วนตัวห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์
ตามระเบียบ" ทั้งนี้เพราะลักษณะของความผิดคอส่วนตัวนั้นคล้ายคลึงกับการก่อความเสียหายใน
ทางแพ่ง จึงเป็นเรื่องของผู้เสียหายโดยเฉพาะ รัฐจะเข้าไปดำเนินการเพื่อทำการฟ้องร้องแทน
ผู้เสียหายใดต่อเมื่อผู้เสียหายประสงค์เช่นนั้นด้วยการร้องทุกข์ คือผู้เสียหายทำการร้องกล่าวหา
ต่อเจ้าพนักงานควบคุมการทำคำร้องทุกข์

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๙๕/๒๕๕๐ คดีที่อัยการเป็นโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมาย
ลักษณะอาญามาตรา ๑๒๔ ซึ่งมีทั้งความผิดคอส่วนตัวและมีโทษส่วนตัวนั้นเพียงแต่อัยการกล่าวใน
ฟ้องว่าได้สอบสวนคดีมีมูลไว้ชั้นหนึ่งแล้วมิได้ระบุว่าเจ้าทุกข์ขอให้เจ้าพนักงานกล่าวอ้างถึงผู้เสียหาย
ไม่เป็นฟ้องที่ศาลจะรับไว้พิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๑๒/๒๕๕๐ บุกรุกนาครั้งหนึ่งผู้เสียหายแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน ผู้บุกรุก
รับว่าจะไม่ทำนานั้นต่อไป ผู้เสียหายจึงว่าถ้าเขาหยุดก็ไม่เอาเรื่อง ต่อมาเดือนเศษผู้บุกรุกเข้า
ทำนาอีกผู้เสียหายร้องทุกข์ได้อีก และการที่ผู้เสียหายว่าไม่เอาเรื่องสำหรับครั้งแรกก็เพียงแต่
ให้รอการดำเนินคดีไว้เท่านั้น ไม่ทำให้ความผิดครั้งแรกสิ้นไป แม้ไม่ฟ้องถึงการกระทำผิดครั้ง
หลังศาลก็ลงโทษการบุกรุกครั้งแรกได้

ในคดีความผิดต่อสวนแก้วเมื่อโจทก์ไต่ถามบรรยายฟ้องมาแล้วว่าผู้เสียหายใครองทุกข่มอบคดีแล้วแต่จำเลยก็มีโดยกษัตริย์ผู้เสียหายมีใครองทุกข่มอบคดีโดยชอบด้วยกฎหมายให้เป็นประกันขึ้นมา โจทก์จึงไม่มีข้อที่จะตองนำสืบในข้อนี้

การร้องทุกข์ (Complaint) หมายความว่าผู้เสียหายในคดีใดกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวนหรือตอพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวนและเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย เช่น ปลัดอำเภอ (ที่ไม่ได้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจ (ที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าสถานีตำรวจหรือกิ่งสถานีตำรวจ) ลงไป ส่วนพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีตำแหน่งเหนือพนักงานสอบสวนคือผู้ที่มีตำแหน่งตั้งแต่รองผู้กำกับการตำรวจขึ้นไปจนถึงอธิบดีกรมตำรวจอันหมายความว่าผู้กำกับการตำรวจ ผู้กำกับการตำรวจ รองผู้บังคับการตำรวจ ผู้บังคับการตำรวจ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจ รองผู้บัญชาการตำรวจ ผู้บัญชาการตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมตำรวจ บุคคลอื่นแม้จะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือมีตำแหน่งเหนือพนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ไม่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๖/๒๕๐๓ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยยกยอกกันเป็นความผิดต่อสวนแก้ว ขอให้จริงได้ความว่าก่อนคดีขาดอายุความร้องทุกข์ โจทก์ทำหนังสือร้องเรียนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวหาจำเลยในเรื่องนี้กระทำผิดต่อโจทก์แต่ภายหลังที่คดีขาดอายุความร้องทุกข์แล้วโจทก์จึงมาร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความและพนักงานสอบสวนกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามมาตรา ๑๒๓, ๑๒๔ เท่านั้นที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ และมาตรา ๒ (๑๗) ซึ่งบัญญัติว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ให้หมายถึงบุคคลผู้ครองตำแหน่งนั้น ๆ มิได้ระบุตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงมิใช่ผู้ที่จะมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ได้ การที่โจทก์ยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีดังกล่าวจึงไม่มีผลเป็นคำร้องทุกข์ตามกฎหมาย" ตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้แสดงว่าการร้องทุกข์จะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อผู้ร้องทุกข์ใครองทุกข่มอบพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้เป็นพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้อง

ทุกซ์ ดังนั้นการร้องทุกซ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการร้องทุกซ์ตาม
กฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๕/๒๕๐๒ การร้องทุกซ์นั้นยอมมอบอำนาจให้ร้องทุกซ์แทนกันได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๗๘/๒๕๐๓ การร้องทุกซ์นั้นยอมมอบอำนาจให้ร้องทุกซ์แทนกันได้

และกฎหมายก็ไม่ได้บังคับให้ร้องทุกซ์ได้เฉพาะต่อพนักงานสอบสวนเสมอไปเท่านั้นจะร้องทุกซ์ต่อ
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้

อนึ่ง ผู้ร้องทุกซ์กับเจ้าพนักงานผู้รับคำร้องทุกซ์อาจเป็นคน ๆ เดียวกันได้ เช่น คำ
พิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๒/๒๕๕๒ จำเลยสองคนสมคบกันฉ้อโกงเอามาของปลัดอำเภอไป ปลัดอำเภอ
ร้องทุกซ์คดีนั้นต่อตนเองแล้วสอบสวนเป็นคดีขึ้น ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การรับคำร้องทุกซ์และการ
สอบสวนเป็นการชอบตามข้อกฎหมาย

วิธีการในการร้องทุกซ์

เมื่อมีการกระทำผิดอาญาขึ้นไม่ว่าคดีความผิดนั้นจะเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือต่อแผ่นดิน
ผู้เสียหายทำการร้องทุกซ์ได้เสมอโดยการทำเป็นหนังสือร้องทุกซ์ต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจรับ
คำร้องทุกซ์ หรืออาจจะร้องทุกซ์ด้วยวาจาก็ได้ และในทางปฏิบัติทางราชการได้กำหนดแบบคำร้อง
ทุกซ์ไว้ดังนี้

คดีที่...../..... สถานี่ตำรวจ..... อำเภอ..... จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช..... เวลา.....น.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... ศาสนา...

นามบิดา..... นามมารดา..... ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล...

นามผู้ใหญ่บ้าน..... นามกำนัน..... อำเภอ..... จังหวัด..... ไปภูมิลำเนาแล้ว

ขอร้องทุกซ์หรือกล่าวโทษว่า..... (ขอความที่ร้องทุกซ์) .....

.....

ลงนาม..... ผู้ร้องทุกซ์หรือกล่าวโทษ

ลงนาม..... ผู้รับคำร้องทุกซ์หรือกล่าวโทษ

ลงนาม..... ผู้เขียน

เมื่อผู้ร้องทุกข์แสดงความจำนงร้องทุกข์โดยการส่งคำร้องทุกข์ถึงผู้รับมอบหมายแล้ว เจ้าพนักงานผู้รับคำร้องทุกข์จะต้องทำการสอบปากคำของผู้ร้องทุกข์และบันทึกคำให้การ โดยวิธีแบบฟอร์มบันทึกคำให้การดังนี้

คำให้การของ..... สถานีกำรวจ..... อำเภอ..... จังหวัด.....

เป็น..... วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช.....

คดีระหว่าง..... ผู้กล่าวหา.....

..... ผู้ต้องหา.....

.....

.....

สอบสวนที่.....

ชื่อ..... อายุ..... ปี เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

ศาสนา..... อาชีพ..... (ลงให้ชื่่ว่าอาชีพชนิดใด ถ้า

เป็นข้าราชการให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการมีเบี้ยหวัดหรือมี

บ้านญาติหลงคามประเภทที่รับ)..... ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่

..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

อำเภอ..... จังหวัด..... ชื่อบิดา.....

ชื่อมารดา..... เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับคู่กรณี.....

ขอให้อภัยคำว่า.....

.....

การให้ถ้อยคำของผู้ร้องทุกข์ไม่จำเป็นต้องระบุหลักฐานความผิดของการกระทำตามที่กล่าวหา การบอกเล่าข้อเท็จจริงของการกระทำก็เป็นการเพียงพอและผู้ร้องทุกข์ต้องแสดงเจตนาว่า ประสงค์ให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษ ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๕๔/๒๕๑๐ วินิจฉัยว่า คำร้องทุกข์ ของผู้เสียหายไม่ไ้ระบุชื่อจำเลยเป็นผู้ร่วมกระทำผิดจึงไม่เป็นคำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายประสงค์จะ ให้จำเลยรับโทษ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๒ (๓), ๑๒๓

คำพิพากษานี้ที่ ๕๕๔/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า คำแจ้งความที่มีถ้อยคำปรากฏชัดว่าโจทก์มา
ขอแจ้งความกล่าวหาจำเลยรวมกันออกเช็คไม่มีเงินใหญ่แจ้ง ผู้แจ้งยังไม่ประสงค์ให้ทางเจ้าหน้าที่
ตำรวจจับกุมตัวจำเลยมาดำเนินคดี เพียงแต่มาแจ้งให้ทราบไว้เป็นหลักฐานมิให้เช็กชာอายุความ
ไปเท่านั้น ขอความตามที่โจทก์แจ้งไม่ใช่คำร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกง

คำพิพากษานี้ที่ ๑๒๔๑/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า คำแจ้งความที่เพียงแต่แจ้งให้พนักงานตำรวจ
ทราบไว้เป็นหลักฐานมิได้ขอให้ดำเนินคดีกับจำเลยยอมไม่เป็นคำร้องทุกข์ตามกฎหมาย

ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใดหรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ (ป.ว.อ.
มาตรา ๑๒๖ วรรค ๑) การแก้หรือถอนคำร้องทุกข์ นั้นแม้ผู้ร้องทุกข์จะไม่เสียเสียหายก็ตาม
ถอนคำร้องทุกข์ได้ ดังเช่นคำพิพากษานี้ที่ ๑๑๔๐/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า ผู้ร้องทุกข์ยอมมีอำนาจถอน
คำร้องทุกข์ได้ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายเองหรือร้องทุกข์ในฐานะเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ทั้งนี้โดย
อาศัยมาตรา ๑๒๖ การแก้หรือถอนคำร้องทุกข์ในความผิดต่อแผนดินนั้นไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวน
หรืออัยการที่จะฟ้องคดีได้

การร้องทุกข์ถือว่าเป็นเรื่องของผู้เสียหายโดยตรง แม้ผู้เสียหายจะบอกพร่องในเรื่อง
ความสามารถเช่นเป็นผู้เยาว์ก็ไม่ได้ตัดสิทธิของเขาในการร้องทุกข์ และผู้แทนโดยชอบธรรมที่มี
สิทธิที่จะถอนคำร้องทุกข์ไม่ได้ เช่นคำพิพากษานี้ที่ ๒๑๔/๒๕๑๔ ผู้เยาว์อายุ ๑๗ - ๑๘ ปี ซึ่ง
เป็นผู้เสียหายใคร่ร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานด้วยตนเอง จนมีการสอบสวนและอัยการได้ฟ้องคดีความ
ผิดสอบสวนตัวอันกระทำต่อผู้เยาว์นั้นแล้ว การที่บิดาของผู้เยาว์ยื่นคำร้องทุกข์ต่อศาลขอถอนคำร้อง
ทุกข์ซึ่งเป็นการขัดขืนเป็นความประสงค์ของผู้เยาว์นั้น ศาลยอมพิเคราะห์ตามรูปคดีและเห็นว่าบิดา
ไม่มีอำนาจถอนคำร้องทุกข์นั้นได้ ตามคำพิพากษานี้ผู้เยาว์เป็นผู้เสียหายและร้องทุกข์เอง
ดังนั้นแม้บิดาซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมก็ไม่มีอำนาจที่จะถอนคำร้องทุกข์ได้เพราะมิได้เป็นผู้เสียหาย
โดยโดยตรง

ในเรื่องการร้องทุกข์นั้นประมวลกฎหมายอาญามีบัญญัติกำหนดอายุความที่ผู้เสียหายในคดี
ความผิดอันยอมความได้จะตอกร้องทุกข์ไว้ในมาตรา ๘๖ ว่า "ภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัว
ผู้เสียหายมิได้" ฎ.ผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัว

ผู้กระทำผิด เป็นอันขาดอายุความ* ดังนั้นเมื่อผู้เสียหายมาร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานเมื่อพ้นกำหนดอายุความตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้วพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนไม่ได้และแม้ว่าผู้เสียหายได้ทำการร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลาอายุความ แต่ไปร้องทุกข์ต่อบุคคลอื่นที่ไม่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ก็ไม่ทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายใด เพราะการร้องทุกข์ครั้งแรกไม่ถึงว่าเป็นการร้องทุกข์ตั้ง เช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๖/๒๕๐๓

นอกจากการร้องทุกข์แล้วยังมีอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนคือการกล่าวโทษ (Denunciation) การกล่าวโทษหมายความว่าแจ้งการที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคลรัฐหรือไม่ก็กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น (มาตรา ๒(๕)) เรื่องการกล่าวโทษนั้นผู้กล่าวโทษจะมีเจตนาให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษหรือไม่เป็นขอสำคัญ และวิธีการกล่าวโทษต้องทำตามระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์

เนื่องจากประเภทของความผิดอาญาแยกเป็น ๒ ประเภท คือความผิดอาญาต่อส่วนตัว และความผิดอาญาต่อแผ่นดินตั้งแต่กล่าวมาแล้ว การสอบสวนจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิด กล่าวคือถ้าเป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดินพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้โดยไม่ต้องมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ในขณะที่เดียวกันถ้าเป็นความผิดอาญาต่อส่วนตัวพนักงานสอบสวนจะสอบสวนได้เมื่อมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษตามระเบียบแล้วดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๒ บัญญัติไว้ว่า "พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้"

- ๑) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบ
- ๒) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเองโดยมิใคร่ร้องทุกข์ก่อน
- ๓) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์หรือบุคคลที่กล่าวโทษควายปากไม่ยอมบอกว่าเขาคือใครหรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

การร้องทุกข์หรือกล่าวโทษจะต้องกระทำด้วยความอันเป็นจริง เพราะมิฉะนั้นแล้วผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษของรับผิดฐานแจ้งความเท็จ (ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการให้ถ้อยคำเป็นพยานเท็จด้วย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๗๒) ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหายต่อระหว่างโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท

หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา ๑๗๓ "ผู้ใดรู้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แฉงข้อความแก่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาว่าได้มีการกระทำความผิดของระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกพันบาท"

มาตรา ๑๗๔ "ถ้าการแจ้งข้อความตามมาตรา ๑๗๓ หรือมาตรา ๑๗๓ เป็นการเพื่อที่จะแกล้งให้บุคคลใดของถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลดปล่อย ผู้กระทำของระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกพันบาท"

ถ้าการแจ้งความในวรรคแรกเป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลใดของรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ผู้กระทำของระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท"

การที่กฎหมายอาญาบัญญัติโทษสำหรับกรร้องทุกข์หรือการกล่าวโทษด้วยข้อความอันเป็นเท็จก็เพื่อป้องกันมิให้มีการกลั่นแกล้งกันอันจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาและยังเป็นการเสียเวลาแก่พนักงานสอบสวนอีกด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๔/๒๕๐๔ จำเลยไปแจ้งความต่อตำรวจวารจักรยานของจำเลย ถูกลักไปไม่รู้ว่าใครเป็นคนร้าย ต่อมาจำเลยให้การต่อพนักงานสอบสวนว่าโจทก์เป็นคนร้ายโดยจำเลยได้ฉายไฟเห็นโจทก์ และติดตามไล่โจทก์ในวันเกิดเหตุด้วย ศาลฎีกาเห็นว่าที่จำเลยให้การว่าได้ฉายไฟเห็นโจทก์ว่าลักจักรยานนั้นไม่เป็นความจริงเพราะจำเลยได้บอกตำรวจในครั้งแรกว่าไม่รู้ว่าใครเป็นคนร้ายและไม่ปรากฏว่ามีเหตุอย่างใดที่จะต้องบิตชื่อคนร้ายไว้ จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา ๑๗๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๘/๒๕๐๖ จำเลยเป็นปากเสียงกับบุคคลหนึ่งแล้วถูกบุคคลผู้นั้นชกตอยเอา แต่จำเลยได้นำความไปแจ้งขอเจ้าพนักงานสอบสวนว่ามีคนลัก ๓ คนกลุ่มมรุมทำร้ายจำเลย คนหนึ่งไข่มืด คนหนึ่งแยงเงิน แล้วนำเจ้าพนักงานไปที่เกิดเหตุเพื่อจับกุมผู้ผิด เรื่องกับตน ดังนี้ "เป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาเพื่อที่จะแกล้งให้บุคคลผู้นั้น" ต้องรับโทษหนักขึ้น ขอความที่แจ้งเป็นการกล่าวหาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๑๗๔ ประกอบด้วยมาตรา ๑๘๑ (๑) ไม่ใช่ ๑๗๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๗/๒๕๑๗ จำเลยไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนโดยเล่าเรื่องให้ ฟังตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ามีใครโจทก์กับมีใครจำเลยเป็นความกันเรื่องทางเดิน จำเลยพาคนไป ภายภาพทางเดินนั้นในขณะที่คนในยานโจทก์กำลัง เดินออกจากบ้านเพื่อประกอบคดีขณะที่ภายภาพอยู่ นั้นได้มีเสียงปืนดังขึ้น ๑ นัด จำเลยไม่เห็นคนยิงแต่เชื่อหรือเข้าใจว่าโจทก์เป็นผู้ยิง พนักงานสอบสวนได้สรุปขอความตามแจ้งความแล้วให้ตำรวจบันทึกแจ้งความไว้มีตอนหนึ่งว่าโจทก์ใช้ปืนพกยิง จำเลยเข้าใจว่าโจทก์มีเจตนายิงจำเลยให้ถึงแก่ความตาย ดังนั้นเห็นได้ว่าจำเลยไปแจ้งความโดย เล่าเรื่องตามที่เกิดขึ้นซึ่งมีเหตุการณ์ทำให้จำเลยเข้าใจเช่นนั้นได้ ขอความที่บันทึกไว้นั้นก็เป็นขอ ความที่พนักงานสอบสวนบอกให้ตำรวจเขียนไม่ขัดอวยคำที่จำเลยแจ้งโดยแท้จริง ทั้งมีพฤติการณ์ ต่อมาแสดงว่าจำเลยมิได้เจตนาแกล้งเอาความเท็จไปกล่าวหาโจทก์ การกระทำของจำเลยจึงยัง ไม่เป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จ เกี่ยวกับความผิดอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๔/๒๕๐๗ การเอาความที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นความเท็จไปให้การต่อเจ้า พนักงานเท่ากับเป็นการแจ้งความเท็จ ผู้ให้การมีความผิดฐานแจ้งความเท็จ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๐๘ ความผิดฐานแจ้งความเท็จซึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๒, ๑๗๓ นั้น ขอความที่จะแจ้งต่อเกี่ยวกับความผิดอาญาและเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความจะต้องเป็น พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา จำเลยที่ ๑ ยื่นหนังสือต่อเจ้าคณะตำบลพองตาวาพระอธิการบุญกับโจทก์เขาไปในห้องส่วนตัวเฉพาะสองคนและ บิดประจวบประมาณ ๒๐ นาทีเศษ จึงกลับออกมาทำให้พระภิกษุที่อยู่และฉันท์ร่วม รังเกียจขอให้จัด การตามระเบียบคณะสงฆ์ เจ้าคณะตำบลรับฟังคำฟ้องแล้วส่งเรื่องไปยังเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะ อำเภอได้สั่งตั้งคณะกรรมการขึ้นประกอบด้วยเจ้าคณะอำเภอเป็นประธาน พระภิกษุอื่น ๆ เป็น กรรมการทำการสอบสวน ในการสอบสวนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ได้ให้การต่อคณะกรรมการยื่น ยันตามที่ร้องเรียนและให้การกล่าวโทษพระอธิการบุญหาว่าลวงละเมิดพระธรรมวินัย มีข้อความ ผิดอันจะต้องรับโทษในทางอาญาและมีไชเป็นการร้องเรียนและให้การกล่าวโทษโจทก์ เจ้าคณะ ตำบลผู้รับแจ้งความจากจำเลยที่ ๑ ในชั้นต้น และคณะกรรมการทำการสอบสวนอธิการณ์อันประก อบด้วยเจ้าคณะอำเภอเป็นประธาน แม่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔๕ จะบัญญัติ

ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาก็ ก็มีเพียงอำนาจสอบสวนอิทธิกรรมและสั่งลงโทษพระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเท่านั้น หากมีอำนาจรับแจ้งความเกี่ยวกับความผิดอาญา และมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาไม่ ฉะนั้นจึงไม่ใช่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๒, ๑๓๓ คดีไม่มีทางลงโทษจำเลยตามกฎหมายดังกล่าว

การแจ้งความเท็จและการกล่าวโทษขวยขอความอันเป็นเท็จนั้นจะต้องเป็นเรื่องของความผิดในทางอาญา

สิทธิของผู้ต้องหาจากเรื่องการร้องทุกข์

๑) เนื่องจากการร้องทุกข์เป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งในการสอบสวน กล่าวคือถ้าคดีอาญา ความผิดสอบสวนตัวซึ่งพนักงานสอบสวนใดทำการสอบสวนไปแล้วโดยยังไม่ได้มีการร้องทุกข์แนบมา หลังพนักงานสอบสวนใดจับได้ให้มีการร้องทุกข์ขึ้นก็ถือว่าการสอบสวนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเป็นการสอบสวนที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ วรรค ๒ ที่ว่า "แต่ถ้าเป็นคดีความผิดสอบสวนตัวห้ามมิให้ทำการสอบสวนที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ วรรค ๒ ที่ว่า "แต่ถ้าเป็นคดีความผิดสอบสวนตัวห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ" ซึ่งหมายความว่า การสอบสวนจะเป็นการชอบด้วยกฎหมายจะต้องมีการร้องทุกข์ก่อน ดังนั้นถ้าเป็นกรณีเช่นนี้แล้วผู้ต้องหาจะมีสิทธิที่จะแสดงข้อกล่าวหาการสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันจะมีผลให้ศาลยกฟ้องคดีนั้นได้

๒) เป็นสิทธิของผู้ต้องหาที่จะคัดค้านข้อกล่าวหา คำร้องทุกข์นั้นเป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่ถูกต้องตาม ป.ว.อ. มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๔

ป.ว.อ. มาตรา ๑๒๑ - ๑๒๔ บัญญัติขึ้นมาเพื่อเป็นการคุ้มครองและเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาที่จะนำขึ้นมาต่อสู้กล่าวหาการร้องทุกข์เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตราดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติแล้วเป็นไปได้ยากที่ผู้ต้องหาจะทราบถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการร้องทุกข์นั้นเพราะผู้ต้องหาหรือทนายไม่มีสิทธิหรือโอกาสที่จะขอรู้หรือขอสำเนา คำร้องทุกข์จากพนักงานสอบสวนได้ เพราะพนักงานสอบสวนจะอ้างว่าคำร้องทุกข์นั้นเป็นเอกสารราชการจำต้องปกปิดเป็นความลับไม่อาจนำมาแสดงต่อผู้ต้องหาหรือทนายได้ ผู้ต้องหาหรือทนาย

จะไม่มีโอกาสใดรู้ว่าคำร้องทุกข้อชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จนกว่าจะได้มีการฟ้องร้องคดีต่อศาล และใครขอให้ศาลออกหมายเรียกเอกสาร เพื่ออ้างเป็นพยานเอกสารซึ่งเป็นไปได้ยากเพราะจะต้องมีเหตุที่จะอ้างต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายไต่ จึงเท่ากับเป็นการตัดสินคดีหรือตัดสินโอกาสผู้ต้องหาในการต่อสู้ในขณะเดียวกัน ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าสมควรที่กฎหมายจะพึงบัญญัติเพิ่มเติมให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือทนายที่จะขอกูเอกสารคำร้องทุกข้อจากพนักงานสอบสวนได้ในระหว่างการสอบสวน

หลักและวิธีการสอบสวน

เมื่อพนักงานสอบสวนรู้อาการกระทำผิดเกิดขึ้น-กล่าวคือเมื่อปรากฏหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกรกระทำผิด หรือจากการสืบสวนมาก่อนและมีมูลพอที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือจากการที่ผู้เสียหายมาร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจจะต้องเรียกตัวผู้ต้องสงสัยมาเพื่อทำการสอบสวน และจะต้องเริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า ดังประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๑๓๐ บัญญัติว่า "ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำต้องอยู่ด้วย" เพื่อให้โดยพยานหลักฐานที่ชัดและแน่นอนที่สุด และเพื่อมิให้ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวนานเกินสมควร การเริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้าจะทำให้โดยพยานที่คงอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด พยานบุคคลย่อมจะจดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าเพราะระยะเวลาการสอบสวนกับเวลาที่เกิดเหตุไม่ห่างเกินไป พยานวัตถุบางครั้งอาจจะยังไม่ถูกเคลื่อนย้ายไป สภาพสถานที่เกิดเหตุหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องยังไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ในบางกรณีผู้เสียหายไม่ทันจะสร้างพยานเท็จหรือข่มขู่พยานอื่นๆ เพื่อให้ให้การปรัปรำผู้ต้องหา ในทางกลับกันผู้ต้องหาอาจจะไม่ทันไปข่มขู่หรือบีบบังคับพยานให้ให้การที่เป็นประโยชน์แก่ตนเพื่อช่วยให้ตนหลุดพ้นจากข้อกล่าวหา อีกประการหนึ่งการสอบสวนโดยมิชักช้าเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ต้องหา ก็ในระหว่างการสอบสวนผู้ต้องหาอาจจะถูกควบคุมหรือกักขังไว้

ในการสอบสวนเมื่อพนักงานสอบสวนได้ตัวผู้ต้องหาไม่ว่าจะใครมาโดยการออกหมายเรียกหรือโดยการจับกุมหรือโดยที่ผู้ต้องหามอบตัวเองด้วยความสมัครใจ พนักงานสอบสวนสามารถไขคูลยพินิจเพื่อที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือจะปล่อยชั่วคราวแล้วแต่ความร้ายแรงแห่งความผิด

การควบคุมและการกักขังผู้ต้องหาระหว่างสอบสวน

ก. คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดลหุโทษเป็นคดีที่มีอัตราโทษเบา อันหมายถึงความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นระยะเวลาที่จะควบคุมผู้ต้องหาจึงสั้นคือควบคุมไว้ได้ชั่วระยะเวลาที่จะถามว่าเขาเป็นใคร ชื่ออะไร อยู่ที่ไหน และจะให้การอย่างไรบ้าง เช่น จะรับสารภาพหรือจะปฏิเสธขอกล่าวหา

ข. คดีที่ไม่ใช่ลหุโทษ พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างสอบสวนได้ไม่เกิน ๗ วัน หากจำเป็นต่อควบคุมตัวต่อไป พนักงานสอบสวนจะต้องร้องขอให้ศาลสั่งขังผู้ต้องหาต่อ ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งขังได้ในเวลาจำกัดแล้วแต่พฤติการณ์แห่งคดี คือถ้าความผิดอาญามีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลสั่งขังได้ไม่เกิน ๗ วัน ถ้าความผิดมีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า ๒ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๐ ปี หรือปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้อย่างมากรวม ๔๔ วัน และถ้าความผิดมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ศาลมีอำนาจสั่งขังได้อย่างมากรวม ๔๔ วัน

(เรื่องการควบคุมผู้ต้องหาจะไกล่ถาวรโดยละเอียดในบทที่ ๕)

นอกจากนี้เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวน ณ ที่ใด และในเวลาใดก็ได้ แต่พนักงานสอบสวนนั้นจะต้องเป็นพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจ ในกรณีเช่นนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๑/๒๕๕๐ วางไว้เป็นบันทึกฐานดังนี้ "ความผิดฐานพยายามฆ่าคนและทำร้ายร่างกาย เกิดเหตุในท้องที่ ตำบลบางกลาน อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร พนักงานสอบสวนในท้องที่จังหวัดพิจิตรเป็นผู้สอบสวนแต่ไต่ถามพยานบุคคล ๓ นายไปสอบสวนที่โรงแรม ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเขตการปกครองของตำรวจที่แบ่งไว้เป็นเขต ๆ นั้นเป็นการกำหนดเขตหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานที่จะดำเนินงานมิให้สับสนกันใหญ่ว่าเป็นหน้าที่ของใครที่จะสอบสวน การที่จะนำพยานไปสอบสวนที่ใด เวลาใด ย่อมทำได้โดยชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๐"

การสอบสวนลับหลังผู้ต้องหา

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการสอบสวนคือการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานเบื้องต้นแห่งคดีว่ามีกรกระทำผิดอาญาหรือไม่ ถ้ามีการกระทำผิดอาญาแล้วใครเป็นผู้กระทำผิดในการ-

สอบสวนเพื่อให้ไคมาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าวบางครั้งบางคดีจับตัวผู้ต้องหาอย่างไม่ได้ก็ไม่ห้ามพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพราะปกติการจับตัวผู้ต้องหาจะต้องปรากฏหลักฐานเพียงพอว่าเขากระทำความผิดจริงเสียก่อน ดังนั้นการสอบสวนเพื่อให้ไคมาซึ่งข้อเท็จจริงแห่งคดีเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่จะใช้จับผู้ต้องหาจึงต้องทำการสอบสวนลับหลังผู้ต้องหา อีกประการหนึ่งการสอบสวนไม่ถือว่าเป็นเรื่องเคร่งครัดเหมือนการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้นถ้ามีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเกิดขึ้นพนักงานสอบสวนก็มีอำนาจที่จะเรียกตัวผู้ต้องสงสัยมาทำการสอบสวนได้ทั้งนี้เพราะกฎหมายอาญามีบัญญัติโทษของการแจ้งความเท็จไว้แล้วจึงเป็นการป้องกันมิให้บุคคลมาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยข้อความอันเป็นเท็จได้

การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นส่วนงานการสอบสวน

การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ถือเป็นหน้าที่ประการหนึ่งที่พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำเพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาและเพื่อจะไครู้ตัวผู้กระทำความผิด และเพื่อจะได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความผิด ป.ว.อ. มาตรา ๒ (๑๑), ๑๓๓

พนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่จะใช้ในการพิสูจน์หรือค้นหาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เช่นพยานบุคคลที่รู้เห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรทำความผิดนั้น พยานเอกสารที่จะแสดงให้รู้ตัวผู้กระทำความผิด พยานวัตถุ เช่นอาวุธต่าง ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา ประวัติข้อเคยต้องโทษของผู้ต้องหาและการรวบรวมสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีได้

การบันทึกและการรวบรวมพยานหลักฐานนั้นแม้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะมีไคทำเอง แต่พนักงานสอบสวนอื่นเป็นผู้รวบรวมแล้วส่งมาให้ก็ถือว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๒/๒๕๕๔ เหตุของความผิดเกิดในท้องที่อำเภอแหลมสิงห์ แต่ผู้กล่าวหาทำคำร้องกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนท้องที่อำเภอขลุง ส่งคำให้การของผู้กล่าวหาที่สอบสวนไคมายังพนักงานสอบสวนอำเภอแหลมสิงห์ ส่วนผู้ต้องหาและพยานมีที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง พนักงานสอบสวนอำเภอแหลมสิงห์จึง (ส่งประกัน) รอในพนักงานสอบสวนอำเภอเมืองจัดการถึงกล่าวแล้วส่ง

การสอบสวนมายังอำเภอแหลมสิงห์ พนักงานสอบสวนอำเภอแหลมสิงห์จึงรวบรวมทำสำนวนส่ง
พนักงานอัยการ. ในชั้นพิจารณาของศาล จำเลยต่อสู้ว่าการสอบสวนไม่ชอบเพราะพนักงานสอบสวน
อำเภอแหลมสิงห์ไม่ได้สอบสวนเป็นการสอบสวนผิดท้องที่ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามพฤติการณ์
ดังกล่าวพนักงานสอบสวนอำเภอแหลมสิงห์เป็นพนักงานสอบสวนแล้วตามกฎหมาย ไม่เป็นการสอบสวน
ผิดท้องที่แต่อย่างใด

เนื่องจากการรวบรวมหลักฐานเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการสอบสวน กฎหมายจึงบัญญัติ
อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะแก่พนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องดังนี้

ก. อำนาจในการตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจ
สิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานใด ในรวมทั้งทำภาพฉาย แผนที่ หรือภาพจาก
จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำ
ให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น (ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๖ (๑))

ที่น่าสังเกตคือ กฎหมายบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการที่จะยินยอมหรือไม่ยินยอมให้
พนักงานสอบสวนตรวจตัวได้ในขณะเดียวกัน เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะตรวจตัวผู้ต้องหาได้โดยไม่
จำต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาและถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้ตรวจตัว เขาจะมีความผิดฐาน
ขัดขืนเจ้าพนักงาน ในทำนองเดียวกันก็ไม่มีมาตราใด ๆ ที่จะกำหนดลงไม่ว่าพนักงานสอบสวน
นั้นใช้อำนาจกระทำการตรวจตัวผู้ต้องหาเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่ ความผิดฐานขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม
เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามที่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๓๔ ซึ่งถ้าเป็นกรณีเช่นนี้
ผู้เขียนมีความเห็นว่า เจ้าพนักงานนั้นน่าจะมีอำนาจที่จะตรวจตัวผู้ต้องหาได้โดยผลการดำเนินการ
ตรวจเช่นนั้นจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาไม่ได้

ส่วนเรื่องการใหญ่ของหาพิมพ์ลายนิ้วมือ พนักงานสอบสวนย่อมมีความประสงค์ใหญ่ของ
หาพิมพ์ ลายนิ้วมือเพื่อเทียบกับลายนิ้วมือที่ตรวจพบในที่เกิดเหตุซึ่งผู้ต้องหาไม่อาจจะขัดขืนได้ แต่
ถ้าการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อที่จะให้เป็นการแทนการลงลายมือชื่อในบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาหรือ
บันทึกอื่นแล้วผู้ต้องหาอาจขัดขืนได้โดยไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานขัดขืนเจ้าพนักงาน ดังคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๕๑/๒๔๔๕ ถ้าควรพิมพ์ลายนิ้วมือพนักงานสอบสวนประสงค์จะให้แทนการลงลายมือชื่อในคำให้

การหรือเอกสารทางคดีอื่นใด การฟ้องหรือการฟ้องคดีอื่นใดที่ไม่มีคดีเพราะบันทึกดังกล่าวเป็นบันทึกความหมายของมาตรา ๒ (๒๐) เมื่อผู้ต้องหาไม่ยอมกระทำ มาตรา ๑๑ บัญญัติเป็นทางแก้ไขโดยให้เจ้าพนักงานบันทึกหรือรายงานเหตุแห่งการที่ผู้ต้องหาไม่ยอมลงลายมือชื่อ (ซึ่งยอมรับรวมถึงการพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ)

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ในการให้ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือหรือลงนามในบันทึกคำให้การนั้นสมควรที่จะให้มีบุคคลอื่นลงนามกำกับเป็นพยาน เพื่อที่จะเป็นการยืนยันว่าผู้ต้องหาได้รับขอลงลายมือชื่อและคำให้การของตนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข) อำนาจในการค้นเพื่อพบสิ่งของที่มิใช่เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำผิดหรือได้ใจหรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ทั้งนี้พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการค้น (ป.ว.อ. มาตรา ๑๗๒ (๒))

ค) อำนาจในการออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดสิ่งของตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมายแล้ว (ป.ว.อ. มาตรา ๑๗๒ (๓))

ง) อำนาจในการยึดสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งดังกล่าวในข้อ ข และข้อ ค เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นแล้วพนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจที่จะยึดสิ่งของนั้นเป็นพยานหลักฐานต่อไป

การสอบสวนผู้เสียหายและพยาน

เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะออกหมายเรียกตัวผู้เสียหายหรือบุคคลใด ๆ ที่รู้เห็นหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าถ้อยคำของบุคคลนั้น ๆ อาจจะเป็นประโยชน์ในคดีมาเพื่อสอบปากคำ การเรียกมานั้นกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องมาที่ทำการของพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะเรียกให้มาทำการสอบสวน ณ ที่ใด เวลาใดก็ได้

การอ่านปากคำ

ก่อนการถามปากคำนั้นเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะจัดให้มีการสาบานหรือปฏิญาณเสียก่อนว่าการให้ถ้อยคำนั้นจะต้องให้ความความจริง แต่กฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องมีกร

สาบานหรือปฏิญาณเสียก่อน และถ้าผู้ใดโดยคำไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณก็ทำให้การสอบสวนนั้น
 เสียไปไม่ว่าจะเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๘/๒๕๕๒ "การที่จะใหญ่ให้โดยคำสาบานหรือปฏิญาณทั่วเสีย
 ก่อนหรือไม่ในการสอบสวนนั้นเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ฉะนั้นแม้จะไม่ได้ให้สาบานหรือ
 ปฏิญาณตัวก็ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป" แต่อย่างไรก็ดีเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะสั่ง
 ให้ผู้มาให้โดยคำสาบานหรือปฏิญาณเสียก่อนซึ่งถ้าผู้นั้นขัดขืนก็จะมีคามผิดตามกฎหมายอาญามาตรา
 ๑๖๔ "ผู้ใดขัดขืนคำสั่งตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้ส่ง
 หรือจัดการส่งทรัพย์ หรือเอกสาร ให้สาบาน ให้ปฏิญาณ หรือให้ให้โดยคำของระหว่างโทษจำคุก
 ไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

การสอบปากคำพนักงานสอบสวนจะต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจจะว่ากล่าวตักเตือนพูด
 ในทอใจหรือชักลอบบายใด ๆ ทอผู้มาให้โดยคำไม่ได้ (ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๓) และในกรณีผู้มา
 ให้โดยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อหรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกพนักงานสอบสวนจะต้องราย-
 งานเหตุนั้นไว้และถือว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบ นอกจากนั้นผู้ต้องหาอาจไม่ยอมให้การใดๆ ก็ได้
 ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘/๒๕๕๐ ผู้ที่ถูกพนักงานสอบสวนเรียกตัวไปสอบสวนเพื่อจะเอาความ
 ผิดแก่ผู้อื่น ๆ ไม่ยอมตอบคำถาม เจ้าพนักงานไม่มีอำนาจบังคับให้ตอบเมื่อผู้ใดไม่กระทำการหา
 มีความผิดไม่

การสอบถามปากคำนั้นกฎหมายฝรั่งเศสให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสยดถามปากคำ
 บุคคลที่เห็นว่าควรให้ประโยชน์แก่คดีได้และเป็นสิทธิของผู้ถูกสอบปากคำที่จะให้หรือไม่ให้ปากคำ
 ก็ได้ และถ้าผู้ให้ปากคำให้การไม่ตรงกับข้อเท็จจริงพนักงานสอบสวนก็ไม่อาจที่จะฟ้องเขาฐาน
 แจ้งความเท็จได้อีกด้วย ส่วนการถามปากคำของไทยกฎหมายอาญามาตรา ๑๓๒ บัญญัติโทษของ
 การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จไว้ซึ่งถ้าผู้ถูกสอบถามปากคำที่ไม่ใช่ผู้ต้องหาให้ข้อความผิดจากความ
 เป็นจริงแล้วผู้นั้นจะมีความผิด ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๕/๒๕๐๘ "รอยตำรวจตรึงมดกับพริก
 จับกุมจำเลยในขอหาเล่นการพนันสลากกินรวบ และคนตัวจำเลยได้บัตรรับฝากจักรยานและกระดาษ
 ฟุ่สแกมีเขียนเลข ๒ ฉบับ จำเลยแจ้งว่าเป็นสลากกินรวบขอมาจากโจทก์ ทั้งนี้ถือว่าจำเลยกล่าว
 ในฐานะผู้ต้องหาหรือเสมือนผู้ต้องหา จำเลยหามีความผิดฐานแจ้งความเท็จไม่"

การสอบสวนผู้ต้องหา

ในทางวิธีพิจารณาความอาญากฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าอัยการจะไม่มีอำนาจฟ้องผู้ต้องหาในความผิดที่กล่าวหาเมื่อพนักงานสอบสวนมิได้ทำการสอบสวนผู้ต้องหา เพราะฉะนั้นการสอบสวนผู้ต้องหาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งในการฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล นอกจากนั้นการสอบสวนยังมีประโยชน์ในชั้นพิจารณาของศาลเพราะในบางกรณีคำให้การของผู้ต้องหาถือเป็นหลักฐานที่จะใช้ยืนยันผู้ต้องหาได้

วิธีการสอบสวนผู้ต้องหา ป.ว.อ.มาตรา ๑๓๘ บัญญัติวิธีการสำหรับพนักงานสอบสวน

ที่จะทำการสอบสวนผู้ต้องหาไว้ว่า "เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมาหรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ตามชื่อตัว นามสกุล ชาติบังคับ บิดา มารดา อายุ อาชีพ ที่เกิด และแจ้งขอหาและตงบอกให้ทราบก่อนว่าถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ให้ยกคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้" ทั้งนี้เมื่อบุคคลที่จะถูกสอบสวนเป็นผู้ต้องหามาปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวนไม่ว่าจะมาโดยพนักงานสอบสวนเรียกมาโดยออกหมายเรียกหรือเรียกมาโดยไม่ตงออกหมายเรียกนั้นเป็นการเรียกมาโดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตาม ป.ว.อ. มาตรา ๕๒ วรรค ๒ ที่ว่า "แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการสอบสวนด้วยตนเองยอมมีอำนาจที่จะเรียกผู้ต้องหาหรือพยานมาได้โดยไม่ต้องออกหมายเรียก หรือถูกส่งตัวมาโดยเจ้าพนักงานหรือราษฎรจับตัวส่งมา ตาม ป.ว.อ. มาตรา ๔๓, ๕๕ หรือผู้ต้องหาเข้ามาขอตัวโดยความสมัครใจ หรือบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาทันทีที่กระทำเมื่ออยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงาน เช่นการแจ้งความเท็จ ซึ่งลักษณะของความผิดสำเริงเมื่อมีการแจ้งความเท็จเกิดขึ้นเป็นต้น พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนผู้ต้องหานั้นทันทีโดยจะให้ผู้ต้องหาสامานหรือปฏิญาณใด ๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น ซึ่งแตกต่างกับการสอบสวนพยานและผู้กล่าวหา

การที่ ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๘ บัญญัติให้ตามชื่อตัว นามสกุล ชาติบังคับ บิดา มารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่และที่เกิดของผู้ต้องหาเพื่อทราบประวัติของผู้ต้องหานั้นก็เพื่อป้องกัน การสอบสวนผิดคน นอกจากนั้นพนักงานสอบสวนยังมีอำนาจที่จะซักถามถึงประวัติความเป็นมาแห่งชีวิต วิธีทางดำเนินชีวิต

ทั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันลักษณะ อุบิสัยใจคอตลอดจนความประพฤติเป็นอาจิม เพื่อประกอบในการพิจารณาว่าผู้ต้องหา นั้นกระทำความผิดจริงหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามในทางพิจารณาคดีชั้นศาล ศาลจะไม่นำเรื่องประวัติความเป็นมาและความประพฤติเป็นอาจิมของผู้ต้องหาประกอบในการพิจารณาคดี ที่น่าสังเกตคือในชั้นสอบสวนนั้นการซักถามประวัติความเป็นมาแห่งชีวิตคล้ายกับว่าเป็นการ "ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับผู้เสียหาย" เพราะเพียงแต่สงสัยว่าใครกระทำความผิดก็ทำ ความเห็นฟ้องได้ไม่เหมือนกับการพิจารณาคดีในชั้นศาล

วิธีการสอบสวนผู้ต้องหาเริ่มด้วย

ก) การแจ้งข้อหา ในเรื่องการแจ้งขอหมายจับคำสั่งของกองคดีกรมตำรวจที่ ๐๕๐๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่องการแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหาทราบบ้างนี้ "ตามที่ตำรวจไต่สวน ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหา ทราบบ้างมาให้ท่านสั่งพนักงานสอบสวนในสังกัดถือปฏิบัติใหญ่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งความแจ้งอยู่ในบันทึก สิ่งของ ตร.ที่ ๐๕๐๓/๕๕๖๒ ตว. ๗ เมษายน ๒๕๖๔ นั้น แต่ปรากฏอยู่เสมอ ๆ ว่าพนักงานสอบสวนยังมีไปปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหาแถม ยังต้องการกระทำดังกล่าวยังพนักงานสอบสวนอาจถูกฟ้องร้องในภายหลัง อันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนโดยใช่เหตุ และนำความเสื่อมเสียมาสู่ราชการของกรมตำรวจอันเป็นส่วนรวมอยู่ ด้วย ด้วยเหตุดังกล่าว ตร.จึงใคร่ขอก่อนความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหาใหญ่ของผู้ต้องหาโดยให้ท่านสั่งพนักงานสอบสวนในสังกัดถือปฏิบัติใหญ่ถูกต้องในโอกาสต่อไปอีกครั้งหนึ่งต่อไป

- ๑. เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมาหรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือผู้ต้องหาไปมาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหาแล้วดำเนินการสอบสวนไว้เป็นผู้ต้องหาตามนัย ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๕
- ๒. ....
- ๓. ....

คำสั่งกองคดี กรมตำรวจ ที่ ๐๕๐๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่องการแจ้งขอหมายจับผู้ต้องหาทราบบ้าง

การแจ้งขอหาหมายความถึงการที่พนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้ต้องหาว่า เขาต้องหาว่าใคร
 กระทำผิดใดชั้นและความผิดที่ต่อนั้นเป็นความผิดฐานใด เช่นการเอาทรัพย์สินของคนอื่นไปโดย
 มีเจตนาทุจริต และเจ้าของทรัพย์สินมิได้ยินยอมหรืออนุญาต เช่นนี้ถือว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์
 การทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นต้น ในทางกรณีความผิดหนึ่งอาจ
 กลุ่มถึงอีกความผิดหนึ่งอันเป็นองค์ประกอบของความผิดอันเป็นประธาน เช่นความผิดฐานปล้นทรัพย์
 หมายรวมถึงความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดฐานทำร้ายร่างกาย การแจ้งขอหาแก่ผู้ต้อง
 หากระทำผิดอีกฐานหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวกับความผิดแรก เช่นพนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งขอหาสำหรับ
 ความผิดใหม่ใหญ่ของหาทราบ ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕/๒๕๕๑ โจทก์ฟ้องจำเลยฐานกระทำ
 อนาจารอันเป็นความผิดที่พนักงานสอบสวนแจ้งขอหาแก่ผู้ต้องหาไว้แต่เดิม ภายหลังปรากฏจาก
 การพิจารณาของศาลว่าจำเลยกระทำความผิดฐานพยายามชิงทรัพย์ด้วย โจทก์จึงฟ้องเพิ่มเติมฐาน
 พยายามชิงทรัพย์อีกกระทงหนึ่งวินิจฉัยว่าพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องเพิ่มเติมเพราะความผิด
 ฐานพยายามชิงทรัพย์ยังมีได้มีการสอบสวน" และพนักงานสอบสวนไม่จำเป็นที่จะต้องแจ้งขอหา
 ใหญ่ของหาทราบทุกครั้งที่จะทำการสอบสวนเพิ่มเติม ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕/๒๕๕๕ ศาลฎีกา
 วินิจฉัยว่า "ที่จำเลยค้านว่าคำรับขึ้นสอบสวนเพิ่มเติมไม่ได้อ้างขอหาให้จำเลยทราบตาม วิ. อาญา
 มาตรา ๑๓๕ จะฟังคำรับหมายจำเลยไม่ได้ขึ้น ข้อนี้ปรากฏว่าเมื่อสอบสวนครั้งแรก พนักงานสอบสวน
 ควบคุมการถูกต้องชอบด้วยวิธีพิจารณาที่จำเลยยกขึ้นกล่าวแล้วไม่จำเป็นต้องปฏิบัติซ้ำอีกเพราะ
 เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกันมาผู้ถูกสอบสวนเป็นคนเดียวกันได้ทราบเรื่องแต่แรก วิธีพิจารณาไม่ได้
 บังคับให้ปฏิบัติทุกครั้ง..." ข้อค้านของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

การแจ้งขอหาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน ดังนั้นถ้าปรากฏว่ามี การสอบสวน
 โดยไม่ได้มีการแจ้งขอกล่าวหามาก่อนผลจะทำให้ถือว่าไม่มีการสอบสวนในความผิดที่กล่าวหา
 เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๘/๒๕๕๓ เกมพนักงานสอบสวนแจ้งขอหาแก่ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด
 ฐานฉ้อโกง แต่เมื่อสอบสวนไปแล้วปรากฏว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดฐานแสดงตนเป็นคน
 สนิทชิดชอบกับเจ้าพนักงานควบคุม พนักงานอัยการจึงฟ้องในความผิดฐานหลังนี้ จำเลยต่อสู้ว่ายัง
 มิได้มีการสอบสวนการกระทำผิดของจำเลยฐานนี้ วินิจฉัยว่าข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๖/๒๕๕๕ พนักงานสอบสวนสอบสวนผู้ต้องหาเฉพาะในความผิดฐานลักทรัพย์และพนักงานอัยการฟ้องจำเลยฐานลักทรัพย์ แต่กรณเมื่อสืบพยานโจทก์ได้ ๒ ปาก โจทก์ขอแก้ไขฟ้องเป็นปล้นทรัพย์ วินิจฉัยว่าเมื่อไม่ปรากฏว่าผู้สอบสวนใดแจ้งขอห้ามบรรยายข้อเท็จจริงแห่งความผิดแก่ผู้ต้องหา เขาลักษณะปล้นทรัพย์แต่ประการใดโดยยอมถือว่าไม่มีการสอบสวนความผิดฐานปล้นทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๕๕๕ เคมีพนักงานสอบสวนแจ้งขอหาแก่ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่เมื่อสอบสวนไปแล้วปรากฏว่าผู้ต้องหากระทำความผิดฐานไม่กระทำตามข้อบังคับกับทหารและฐานทำลายดวงตราอันเป็นการกระทำที่นำไปสู่ความผิดฐานลักทรัพย์ แม้จะไม่มีกรแจ้งขอหาใหญ่ของหาทราบอีกว่าผู้ต้องหากระทำความผิดในข้อหาหลังนี้ถือว่าไม่มีการสอบสวนความผิดฐานหลังนี้แล้ว โจทก์จึงฟ้องจำเลยฐานไม่กระทำตามข้อบังคับกับทหารและฐานทำลายดวงตราได้ คำพิพากษาศาลฎีกานี้ถือว่าเป็นความผิดต่อเนื่องกันจึงไม่ต้องแจ้งขอหาอีก

วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งขอหาใหญ่ของหาทราบก็เพื่อที่จะใหญ่ของหาทราบถึงความผิดที่ถูกลักกล่าวหา เพื่อผู้ต้องหาจะได้ให้การใดถูก控告หรือจะไม่ให้การใด ๆ ในชั้นสอบสวนก็ได้

ข) การเตือนผู้ต้องหา การเตือนหมายความถึงการที่พนักงานสอบสวนกล่าวคำตักเตือนหรือบอกกล่าวแก่ผู้ต้องหาก่อนผู้ต้องหาจะให้การ ว่าถ้อยคำที่ผู้ต้องหาถวานั้น เป็นพยานหลักฐานชั้นผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีในชั้นศาลได้ วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนต้องให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหาก่อนที่จะให้การใด ๆ ก็เพื่อที่จะใหญ่ของหา รุสิทธิ์อำนาจคำพูดทุกคำของคนมีความหมายและ จะผูกพันกันตลอดไปจนถึงชั้นพิจารณาของศาลเพราะถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ให้การนั้นจะต้องเป็นถ้อยคำที่ผู้ต้องหาใดใครตรองไว้แล้ว ดังนั้นการให้คำเตือนจึงถือเป็นส่วนสำคัญในการสอบสวน เพราะคำให้การในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหาจะไม่เป็นพยานที่จะรับฟังได้ในชั้นพิจารณาคดี ถ้าคำให้การนั้นกระทำโดยที่พนักงานสอบสวนมิได้ให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหาเสียก่อนและทุกครั้งที่มีการสอบสวนเพิ่ม เคมีพนักงานสอบสวนจะต้องให้คำเตือนทุกครั้งไปเช่นกัน แต่การสอบสวนเพิ่ม เคมีพนักงานสอบสวนมิได้ให้คำเตือนจะทำให้ให้การสอบสวนใหม่ สมือนกับไม่มีการสอบสวนแต่หาทำให้การสอบสวนเก่า เสียไปควยไม่

มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องการให้คำเตือนผู้ต้องหาอันมีผลต่อกรสอบสวน
ไว้หลายฎีกา เช่น

คำพิพากษากฎีกาที่ ๗๒๕/๒๔๘๒ โจทก์ฟ้องจำเลยกับพวกว่าสมคบกันปล้นทรัพย์ จำเลย
ให้การปฏิเสธ โจทก์มีพยานบุคคลสามปากแต่เบิกความไม่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามโจทก์มีพยานอีก
ข้อหนึ่งคือเมื่อจับจำเลยได้ จำเลยให้การรับสารภาพว่าไปทำการปล้นทรัพย์จริง เพราะโกรธ
เคืองเจ้าทรัพย์ แต่เจ้าพนักงานมีใ้จดคำรับสารภาพของจำเลยไว้ และคำรับนั้นก็เกิดขึ้นโดย
เจ้าพนักงานมีใ้เตือนจำเลยเสียก่อนจึงจะฟังคำรับนั้นมาลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๓๐๔/๒๔๘๒ โจทก์ฟ้องจำเลยว่ารับของโจร (กระบือ) ไว้โดยรู้
ว่าเป็นของรายได้มาโดยการกระทำความผิดกฎหมาย จำเลยให้การว่าตนเช่ากระบือของกลางมาจาก
บุคคลหนึ่งโดยไม่รู้ว่าเป็นของรายได้มา ศาลชั้นต้นยกฟ้องเพราะไม่เชื่อคำพยาน ศาลอุทธรณ์เห็นว่า
พยานจำเลยเบิกความแตกต่างกันและในชั้นสอบสวนจำเลยก็ให้การไม่อยู่แกรองรอยกลับไปกลับ
มาว่าซื้อแล้วก็กลับว่าเช่า จึงเชื่อว่าจำเลยกระทำความผิดพิพากษาลงโทษ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คำให้
การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ให้การสองครั้งที่ศาลอุทธรณ์ว่ากลับไปกลับมาชั้นพนักงานสอบสวนมี
ใ้เตือนจำเลยก่อน คำให้การเพิ่มเติมจึงฟังเป็นหลักฐานยืนยันจำเลยไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๗/๒๔๘๘ เคมีผู้ต้องหาให้ลดหย่อนค่าซึ่งปฏิเสธความผิดแก้พลตำรวจ
ซึ่งมีใบพนักงานสอบสวน ต่อมาพนักงานสอบสวนไปสอบปากคำผู้ต้องหาเอง ผู้ต้องหารับสารภาพ
แต่พนักงานสอบสวนมีใ้กล่าวเตือนผู้ต้องหาเสียก่อน ทั้งนี้คำรับของผู้ต้องหารับฟังไม่ได้ชักกับ
มาตรา ๑๓๔

✘ ในประเทศอังกฤษ การให้คำเตือนนั้นตำรวจจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างหนึ่งที่
เรียกว่า "ข้อบังคับของผู้พิพากษา (Judges' Rules)" ซึ่งกำหนดให้ตำรวจทำหน้าที่
สอบสวนผู้ต้องหาให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหาก่อนที่ผู้ต้องหานั้นจะให้ลดหย่อนค่า คำเตือนที่จะให้แก่ผู้ต้อง
หานั้นคั้งนี้ "ท่านประสงค์ที่จะกล่าวแก้ขอหาประการใดบ้างหรือไม่ ท่านไม่จำต้องกล่าวขอความ
ใดจนกว่าท่านประสงค์เช่นนั้น แต่เมื่อท่านกล่าวออกมาแล้วจะจกลงไว้และนำไปใช้เป็นพยาน
หลักฐาน (ยืนยันตัวท่าน) ได้" (Do you wish to say anything in answer

to the charges? You are not obliged to say anything unless you wish to do so. But whatever you say will be taken down in writing and may be given in evidence"

การให้คำเตือนของอังกฤษต่างกับของไทยคือ การละเว้นไม่กล่าวคำเตือนนั้น ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๘ ของไทยถือว่าคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนไม่เป็นพยานหลักฐานที่จะรับฟังได้ แต่ของอังกฤษโดยคำที่ผู้ต้องหาให้โดยพนักงานสอบสวนยังไม่ทันให้คำเตือนนั้นไม่ถือเป็นหลักฐานที่รับฟังไม่ได้แต่พนักงานสอบสวนจะต้องรีบให้คำเตือนโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

การที่กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนที่จะต้องใช้คำเตือนผู้ต้องหาขณะที่ผู้ต้องหาจะให้การนั้นเป็นการรักษาไว้ซึ่งสิทธิและความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาเพราะก่อนที่ผู้ต้องหาจะให้การใด ๆ ผู้ต้องหาจำต้องเข้าใจความระมัดระวังเป็นพิเศษเพราะมิฉะนั้นแล้วถ้อยคำของตนทุกคำจะใช้เป็นพยานหลักฐานอันตัวเองได้ในชั้นพิจารณาคดีของศาล

ค) คำให้การของผู้ต้องหา เมื่อพนักงานสอบสวนได้ให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหาแล้วผู้ต้องหาจะเริ่มให้การแก่พนักงานสอบสวนตามคำถามที่พนักงานสอบสวนถาม ในบางกรณีผู้ต้องหาอาจรับสารภาพเองพร้อมทั้งเล่ารายละเอียดให้พนักงานสอบสวนทราบ การให้ถ้อยคำของผู้หาหานี้พนักงานสอบสวนจำต้องจรรยาละเอียดแก่คำถามนั้น ๆ พร้อมทั้งบันทึกลักษณะและปฏิกิริยาของผู้ต้องหาในระหว่างการให้การด้วย

นอกจากนี้ยังเป็นสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้การก็ได้ และพนักงานสอบสวนจะบังคับให้เขาให้การไม่ได้ พนักงานสอบสวนทำได้เพียงบันทึกว่าผู้ต้องหาไม่ยอมให้การใด ๆ เท่านั้นเอง ซึ่ง ป.ว.อ. มาตรา ๑๓๘ ก็มีบัญญัติคุ้มครองสิทธิอันนี้ของผู้ต้องหา เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามหรือไม่ให้การต่อพนักงานสอบสวนของผู้หาหากกฎหมายยุโรปก็บัญญัติคุ้มครองไว้ เช่นเดียวกับของไทย

ข) การสอบสวนจะต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนหรือใช้วิธีการใดอันเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญหรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การ

ไม่ไต่หลังสินตั้ง ป. ๒. ๑๓๕ มาตรา ๑๓๕ บัญญัติว่า "ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจ้กให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญหรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ตองหา นั้น"

ล่อลวง คือทำให้หลงชอบหลงเชื่อ คือให้เกิดความเข้าใจผิดโดยการกล่าวเท็จแก่ผู้ต้องหาหรือปกปิดความจริงอันควรบอกกล่าวใหม่ตองหาทราบ

ขู่เข็ญ คือทำให้กลัวโดยมั่งงี้ ยั้ทำให้ตกอยู่ในภาวะที่วิตกว่าจะเกิดภัยอันตรายแก่ตนหรือแก่ผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ต้องหา

ให้สัญญา หมายความว่าถึงการสัญญาว่าจะทำการใดที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาเพื่อตอบแทนการที่ผู้ต้องหาให้การตามที่เจ้าพนักงานตองการ

คำให้การของผู้ต้องหาอันเกิดจากการล่อลวง ขู่เข็ญ หรือการให้สัญญากังกล่าวแล้วจากพนักงานสอบสวนหรือบุคคลอื่นที่มีพนักงานสอบสวนมีผลทำให้คำให้การนั้นใช้เป็นพยานหลักฐานอันผู้ตองหาไม่ได้ เพราะกฎหมายมีเจตนาที่จะให้ผู้ตองหาให้การด้วยความสมัครใจและบริสุทธิ์ด้วยดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒/๒๔๙๙ สามีภริยาตองหาว่ามีชนนั้ครบปลอม ภริยาให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน เหตุที่รับเพราะนายประกันผู้ซึ่งจะขอประกันสามีได้แนะนำให้ภริยาไว้โดยกล่าวว่าถ้ารับเสียเขาจะไ้ปล่อยตัวกลับบ้าน ส่วนเมียเมื่อไปถึงศาล ศาลคงจะภาคทั้ดและปล่อยตัวไปเพราะเป็นหญิง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเหตุที่ภริยาไว้ก็เพราะมีการทุนให้รับ หาไ้รับด้วยน้ำใสใจจริงไม่ คำรับของภริยาจึงรับฟังไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๐/๒๔๙๙ ผู้ใหญ่บ้านผู้จับกุมผู้ตองหาบอกแก่ผู้ตองหาว่าไว้รับเสียโดยที่เขาคจะไ้กันเอาไว้เป็นพยาน ผู้ตองหาจึงรับ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคำรับของผู้ตองหาไว้รับฟังไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๘/๒๔๙๕ พนักงานสอบสวนแนะนำผู้ตองหาว่า ถ้ารับเสียคงไ้รับความกรุณาจากศาล เพราะคดีนี้มีหลักฐาน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคำรับของผู้ตองหาไว้รับฟังไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๓/๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยรับของโจรกระมือ ๓ ตัว ในชั้นสอบสวนจำเลยรับสารภาพแต่ปฏิเสธในชั้นศาล ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตามฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์ไม่เชื่อคำพยานโจทก์และไม่รับฟังคำรับในชั้นสอบสวนโดยถือว่าจำเลยรับก็เพราะผู้สอบสวนยื่นเอา กับจำเลยว่ามีผู้เห็น ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่ศาลอุทธรณ์ถือว่าจำเลยรับเพราะเจ้าพนักงานยื่นเอาว่ามีผู้เห็นนั้นความจริงก็มีผู้เห็นจริง ๆ เจ้าพนักงานมีใ้หลุดกให้จำเลยรับ คำรับของจำเลยจึงรับฟังได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๕/๒๕๔๑ เจ้าพนักงานจับเชื้อสุรา เดือนห่างจากโรงที่จำเลยอยู่ ๑๕ - ๑๖ วา แล้วคนโคขวิดปลาในที่ ๆ จำเลยอยู่ได้ ๓๐ - ๔๐ ใบ เจ้าพนักงานจะจับตัวภริยาของผู้ที่อาศัยอยู่กับจำเลยไปด้วย แต่จำเลยว่ามีผู้เห็นอยู่ และเลี้ยงสุกรไว้มากของดูแล กำหนดจึงถามจำเลยว่าจะรับหรือไม่ ถ้าไม่รับจะเอาหญิงนั้นไป จำเลยก็ตอบผู้หนึ่งจึงพูดว่าถ้าไม่เอาตัวหญิงไปก็จะยอมรับแล้วจำเลยก็ให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวน ต่อมาโจทก์ฟ้องจำเลยฐานมีแจ้งเชื้อสุรา เดือนไว้ในครอบครองโดยอาศัยคำรับของจำเลย ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า กำหนดเป็นฝ่ายเจ้าพนักงานพูดจึงใจให้จำเลยรับเป็นการไม่ชอบด้วย วิ. อนุมาตรา ๑๓๕ คำรับของจำเลยจึงรับฟังไม่ได้ และเมื่อไม่มีหลักฐานอื่นก็ลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๘/๒๕๔๒ พนักงานสอบสวนออกหมายต่องหาว่าให้รับเสียจะไม่ฟ้องจำเลย จำเลยให้การรับต่อพนักงานสอบสวนเพื่อหวังประโยชน์ในการเป็นพยานโจทก์ วินิจฉัยว่าคำรับรับฟังไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๕/๒๕๔๕ ปรากฏข้อความในคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยดังนี้ "ข้าฯ โคตรองแล้วเห็นว่า มีผู้เห็นขณะเกิดเหตุ และมีพยานสวนทางกับข้าฯ ในวันเกิดเหตุ" ดังนี้ แสดงว่าผู้ต้องหาให้การรับก็เพราะเข้าใจว่าโจทก์มีพยานยืนยันเอาความผิดแก่จำเลย เมื่อความจริงโจทก์ไม่มีพยานดังกล่าวจึงต้องถือว่าผู้ต้องหาได้รับด้วยความรู้สุจริตใจ

๒. ผู้มีอำนาจในการสอบสวน

การสอบสวนคดีอาญาจะเป็นการสอบสวนที่ขอด้วยกฎหมายจะต้องสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจในการสอบสวน พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจนั้นเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมานานแล้วว่าจะให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานอัยการ ทำหน้าที่ในการสอบสวนเพื่อให้เกิดความเที่ยงธรรมมากที่สุดแก่ผู้ต้องหา ปัญหาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ แต่ปัจจุบันในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๕๐๘ กำหนดให้พนักงานตำรวจทำหน้าที่ในการสอบสวนทั่วราชอาณาจักร

พนักงานสอบสวนตามคำนิยามของ ป.ว.อ. มาตรา ๒ (๖) "พนักงานสอบสวนหมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน" ผู้ที่กฎหมายให้อำนาจในการสอบสวนตาม ป.ว.อ. จึงหมายความว่าพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ คือ "เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในรวมทั้งพิทักษ์ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม" (ป.ว.อ. มาตรา ๒ (๖))

ผู้มีอำนาจสอบสวนพิจารณาตาม ป.ว.อ. มาตรา ๑๔ ได้แก่

ก. ในจังหวัดพระนครและธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) ได้แก่ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ข. ในจังหวัดอื่นได้แก่

๑. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่
๒. ปลัดอำเภอ
๓. นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ค. คดีความผิดที่ทำขึ้นนอกราชอาณาจักร

๑. อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาการแทน

๒. พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษา

การแทน

๓. พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับอยู่ในเขตอำนาจ

๔. พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลผู้ได้รับความเสียหายได้

ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

๕. เจ้าพนักงานอื่นที่ทำการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งกรณีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม เช่น พัดสี เจ้าพนักงานสรรพสามิต สุสการกร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง ฯลฯ

ในทางปฏิบัติมีหนังสือกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ ๑/๒๕๐๕ เรื่องระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี กล่าวไว้ว่า "โดยที่เป็นการสมควรจัดระเบียบการสอบสวนคดีอาญาให้เหมาะสมกับสภาพท้องที่ ความเป็นอยู่ของประชาชน และหลักการปกครองในส่วนภูมิภาค และเพื่อที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ซึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในเขตจังหวัดและอำเภอกับตำรวจโคร่วมกันรับผิดชอบป้องกันการกระทำผิดอาญา การปราบปราม และการสอบสวนคดีอาญาซึ่งจะเป็นผลนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยและผาสุกของประชาชน

ฉะนั้น จึงกำหนดระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ปฏิบัติดังนี้

ข้อ ๑- หัวหน้าพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวน

(๑) คดีอาญาในเขตอำนาจของกิ่งอำเภอ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ หรือผู้รักษาการแทน ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ วรรคท้าย และมาตรา ๑๕๐ กับให้นายตำรวจที่ประจำสถานีตำรวจกิ่งอำเภอ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานสอบสวน

(๒) คดีอาญาในเขตอำนาจของอำเภอ ใหญ่บังคับกองของสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือผู้รักษากรแพนซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๕๐ กับใ้หมายตำรวจที่ประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ซึ่ง มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานสอบสวน

(๓) คดีอาญาในเขตอำนาจของจังหวัด ใหญ่กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษากรแพนเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๕๐ กับใ้หมายตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปในสังกัดกองกำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นพนักงานสอบสวน จะใ้ใหญ่ใ้ใ้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใดใ้ใหญ่กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษากรแพนเป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๔) คดีอาญาในเขตอำนาจของกองบังคับกับการตำรวจภูธรเขต ใหญ่บังคับกับการตำรวจภูธรหรือผู้รักษากรแพนเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้ายและมาตรา ๑๕๐ กับใ้หมายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปในสังกัดกองบังคับกับการตำรวจภูธรเขต เป็นพนักงานสอบสวน จะใ้ใหญ่ใ้ใ้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใด ใหญ่บังคับกับการตำรวจภูธรเขต หรือผู้รักษากรแพนเป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๕) ใหญ่บัญชาการตำรวจภูธรหรือผู้รักษากรแพนเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี กับใ้หมายตำรวจที่สังกัดในกองบัญชาการตำรวจภูธรซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานสอบสวน จะใ้ใหญ่ใ้ใ้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใดใ้ใหญ่บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร เป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๖) ใ้หือธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ และผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีใ้ทุกกรณี

ข้อ ๒. สถานที่ทำการสอบสวน ให้ใช้สถานที่ตำรวจเป็นที่ทำการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุอันสมควรจะไปทำการสอบสวนในที่ใดก็ได้

ข้อ ๓. การประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่กับพนักงานสอบสวนอื่น

(๑) ในกรณีที่หัวหน้าพนักงานสอบสวนจังหวัดหรือเขต เห็นสมควรจะให้พนักงานสอบสวนในสังกัดไปดำเนินการสอบสวนคดีอาญา เรื่องใด ท้องที่ใด ภายในเขตรับผิดชอบ โดยให้พนักงานสอบสวนนั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนแต่ฝ่ายเดียว หรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่ให้มีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ทราบพร้อมกับระบุอำนาจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไป เว้นแต่เป็นเรื่องลับซึ่งต้องสอบสวนเป็นพิเศษหรือในกรณีที่หัวหน้าสำนักงานสอบสวนจังหวัดหรือเขตออกไปทำการสอบสวนด้วยตนเองจะไม่แจ้งให้ทราบก็ได้

(๒) ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร โดส่งพนักงานสอบสวนไปดำเนินการสอบสวนคดีเรื่องใดในเขตท้องที่ใดแต่ฝ่ายเดียว หรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่นั้นยกยอทำได้โดยมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ทราบ พร้อมกับระบุอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกรณีดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่นั้น ๆ ร่วมมือและให้ความสะดวกควยดี แต่ถาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเห็นว่าเป็นเรื่องลับจะไม่แจ้งให้พนักงานสอบสวนในท้องที่ทราบก็ได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนต่างถิ่นสอบสวนร่วมกัน ให้ผู้มีอาวุโสเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนนั้น

(๓) เมื่อมีเหตุสำคัญหรือกรณีจำเป็น สมควรให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำการสอบสวนหรือร่วมกันในการสอบสวนคดีอาญาในท้องที่ใด ก็ใหญ่กว่ากับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษาราชการแทนเสนอเหตุผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งการ

(๔) ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอใดประสบเหตุความผิดอาญาซึ่งควรจะกระทำการจับกุมได้ ก็ใหญ่กว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอทำการจับกุมแต่ถ้าไม่อาจ

จับกุมไต่สวนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมและเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดี ใหญ่ ราชการจังหวัดหรือนายอำเภอทำการสืบสวนสอบสวนหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในที่เกิดเหตุหรือดำเนินการทั้งหลายอื่น เช่นตรวจตัวบุคคล ตรวจสิ่งของ คนเพื่อพบลิงของ และยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่คนพบ ตลอดจนสอบปากคำบุคคลและดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็น เพื่อให้พนักงานสอบสวนท้องที่รับดำเนินการต่อไป

ขอ ๔. ....

ขอ ๕. การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

คดีที่มีเหตุพิเศษหรือลักษณะลึกลับซับซ้อนหรือร้ายแรง ซึ่งพนักงานสอบสวนได้พยายามทุกทางแล้วก็ไม่ทำให้ได้หลักฐานในคดีนั้นอีก ผู้สอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งเห็นว่าไม่ใช่ตัวการสำคัญแต่เป็นผู้รู้เห็นในคดีพอที่จะให้การ เป็นพยานเบิกความในชั้นศาลได้โดยให้ชี้แจงเหตุผลแห่งความจำเป็น เสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนท้องที่เป็นผู้สั่ง เว้นแต่คดีที่มีลักษณะเป็นเหตุฉกรรจ์ หรือเหตุที่ของรายงานควน ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ๑/๒๔๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๒/๒๕๐๒ ให้เสนอผู้กำกับการตำรวจภูธรเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ให้เสนอกรมตำรวจเป็นผู้พิจารณาสั่ง

ขอ ๖. ....

ขอ ๗. ....

ขอ ๘. อำนาจการสั่งคดีของผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอที่มีศาลจังหวัดตั้งอยู่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอใดที่มีศาลจังหวัดอยู่ในเขต นอกจากอำเภอเมือง ใหญ่ บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือผู้รักษาการแทนเมื่ออำนาจเฉพาะในการสั่งปล่อยชั่วคราว การสั่งฟ้องและการกันผู้ต้องหาเป็นพยานใดเท่ากับผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด

ขอ ๙. ....

ขอ ๑๐. ....

๖
 ข้อ ๑๑. อำนาจการควบคุมการสอบสวน

(๑) ใ้ผู้บังคับบัญชาตำรวจตั้งแตรองผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดขึ้นไป จัดการควบคุมตรวจตรา แนะนำ ให้การสอบสวนดำเนินการไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน โดยเรียบร้อยมิชักช้า ก้บให้มีอำนาจตรวจสำนวนและสิ่งปฏิบัติหากมีเหตุฉุกเฉินสมควร เพื่อความเรียบร้อยในการสอบสวน จะเข้าดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองก็ได้

(๒) ให้พนักงานสอบสวนจัดทำสมุดบันทึกคดีที่ตนสอบสวนเพื่อผู้บังคับบัญชาตรวจไ้ตลอดเวลา โดยมีของตามแบบตัวอย่างท้ายข้อบังคับนี้

(๓) ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอจัดทำสมุดสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจ โดยมีแบบตัวอย่างเช่นเดียวกับ (๒) แต่เพิ่มชื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบชั้นอีกของหนึ่ง และเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนลงชื่อรับรองความถูกต้องไว้ เพื่อผู้บังคับบัญชาตรวจสอบไ้ตลอดเวลา

(๔) ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นเป็นการสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตอำนาจของกิ่งอำเภอ อำเภอ หรือจังหวัดแล้วแต่กรณีมาชี้แจงผลการสอบสวนแล้วให้คำแนะนำและเร่งรัดให้ดำเนินการสอบสวนให้เป็นที่ยุติ และเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมไ้

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า การดำเนินการตามวรรคแรกจะไม่ได้ผล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจะเข้าควบคุมการสอบสวน โดยเรียกสำนวนการสอบสวนมาตรวจพิจารณา และสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม หรือจะสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวน หรือให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนคดีเรื่องนั้นด้วยก็ได้ กรณีดังกล่าวในวรรคนี้ ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ เกี่ยวแกการสอบสวนคดีอาญาตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ในฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตจังหวัด การที่จะสั่งแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงโดยอำนาจของผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต หรือผู้บัญชาการตำรวจภูธรให้เป็นอันชอบยกเว้นแต่ที่เป็นอำนาจของอธิบดีกรมตำรวจ

(๕) ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใด ร้องขอความเป็นธรรมต่อนายอำเภอ หรือในกรณีที่นายอำเภอเห็นเป็นการสมควรให้นายอำเภอเรียกหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตอำนาจของกิ่งอำเภอหรืออำเภอ แล้วแต่กรณีมาชี้แจงผลการสอบสวน แล้วให้คำแนะนำและเร่งรัดให้ดำเนินการสอบสวนให้เป็นผลคดีและเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมได้ และถ้านายอำเภอเห็นว่ากรณีก่อการตั้งกล่าวมาแล้วจะไม่ได้อีกก็ให้รายงานชี้แจงเหตุผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๒. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และกองต่าง ๆ ในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กับกองทะเบียนคนต่างดาวและภาวะอากร ซึ่งมีข้อบังคับกระทรวงกำหนดอำนาจและวิธีการสอบสวนไว้แล้ว ก็ให้คงถือปฏิบัติต่อไป

ข้อ ๑๓. การสอบสวนคดีที่ข้าราชการส่วนภูมิภาค ข้าราชการส่วนท้องถิ่น เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล กรรมการสุขาภิบาล และกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องหาคดีอาญาเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ หรืออ้างว่าได้กระทำการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษรีบมาแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอแล้วแต่กรณีทราบโดยด่วนเพื่อส่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจสอบสวนดำเนินคดี และถ้าเป็นเรื่องเสนอมายังส่วนกลางหรือเป็นเรื่องที่ส่วนกลางดำเนินการเองให้กรมการปกครอง และกรมตำรวจจัดพนักงานสอบสวนของแต่ละฝ่ายร่วมกันสอบสวนดำเนินคดี

ข้อ ๑๔. การสอบสวนคดีอาญาที่ยังค้างอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนฝ่ายอำเภอ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ถ้ายังคงมีอยู่ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปตามข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๖

ให้ขอข้อบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ เป็นต้นไป และให้ยกเลิกข้อความที่ ๑/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เว้นแต่จะมีคดีค้างอยู่ตามที่กล่าวในข้อ ๑๔ แห่งข้อบังคับนี้ และให้ยกเลิกบรรดาคำสั่งระเบียบและข้อบังคับอื่นในส่วนซึ่งได้กำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้^๓

^๓ ข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๕ เรื่องระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี, หนังสือกระทรวงมหาดไทย.

แม้ว่าข้อบังคับฉบับนี้จะให้อำนาจการสอบสวนเป็นของพนักงานตำรวจแต่ฝ่ายเดียวก็ตาม ก็ไม่คัดอำนาจการสอบสวนของฝ่ายปกครองเสียหายแต่อย่างใด ยิ่งคงให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอที่จะคอยควบคุมการสอบสวนโดยตำรวจส่วนการสอบสวนหรือให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือจะสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวน หรือให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนได้ในกรณีที่มีเหตุขอ

แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าข้อบังคับฉบับนี้เป็นคำสั่งที่ออกมาโดยมีข้อความขัดกับข้อความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญามาตรา ๔๘ ที่ให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการสอบสวน และข้อบังคับฉบับนี้เป็นเรื่องภายในของกระทรวงมหาดไทยที่ออกมาเพื่อจะจัดระเบียบและแบ่งหน้าที่ในการสอบสวนระหว่างพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจเท่านั้นเอง ในกรณีเช่นนี้พนักงานฝ่ายปกครองยังคงมีอำนาจที่จะทำการสอบสวนได้ตามกฎหมาย ถ้ากระทรวงมหาดไทยประสงค์จะให้ตำรวจเป็นพนักงานสอบสวนก็ควรที่จะออกกฎหมายในรูปของพระราชบัญญัติเพื่อที่จะให้เป็นกฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไปแทนที่จะออกมาในรูปของข้อบังคับกระทรวงซึ่งมีผลบังคับได้เฉพาะภายในกระทรวงที่ออกกฎหมายเท่านั้นจะไม่มีผลบังคับบุคคลภายนอก

ผู้มีอำนาจในการสอบสวนแยกพิจารณาออกตามเขตการสอบสวนได้เป็น ๓ เขต คือ

๑. เขตกรุงเทพมหานคร (จังหวัดพระนครและธนบุรี)
๒. เขตจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานคร
๓. ความผิดที่กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักร
๔. เขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจสอบสวนหมายถึงพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจขึ้นไปซึ่งประจำอยู่ ณ สถานีตำรวจประจำท้องที่นั้น ๆ ซึ่งเขตอำนาจการรับผิดชอบของสถานีตำรวจประจำกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น

(๑) กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีเขตอำนาจการรับผิดชอบความผิดอาญาทั้งหลายในเขตพื้นที่ทั่วกรุงเทพมหานคร

๑.๘ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ (บก.น.เหนือ) มีสถานตำรวจนครบาลที่มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายที่อยู่ในสังกัดคือ

๑.๑.๑ กองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๑ (กก.น.๑)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลพระราชมังคลาภิเษก
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลจรัลวรวิ

๑.๑.๒ กองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๒ (กก.น.๒)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลสามเสน

๑.๑.๓ กองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๓ (กก.น.๓)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลพญาไท
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลดุสิต
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง

๑.๑.๔ กองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๔ (กก.น.๔)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลบางเขน
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลเตาปูน
- (ง) สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก
- (จ) สถานีตำรวจนครบาลหลักเตาปูน

๑.๑.๕ กองกำกับการทำรายนครบาลที่ ๕ (กก.น.๕)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลคันนายาว
- (ง) สถานีตำรวจนครบาลเจริญชัย
- (จ) สถานีตำรวจนครบาลลำหิน

๑.๒ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ (บก.น.ใต้) มีสถานี

ตำรวจนครบาลที่มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลาย อยู่ในสังกัด คือ

๑.๒.๑ กองกำกับการทำรายนครบาลที่ ๖ (กก.น.๖)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชยเขต ๑
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชยเขต ๒
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลทุ่งวัน

๑.๒.๒ กองกำกับการทำรายนครบาลที่ ๗ (กก.น.๗)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลบางรัก
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลยานนาวา
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

๑.๒.๓ กองกำกับการทำรายนครบาลที่ ๘ (กก.น.๘)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลสุุมพินี
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลทุ่งมหาเมฆ
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง ๑

๑.๒.๔ กองกำกับการทำรายนครบาลที่ ๙ (กก.น.๙)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง ๒

(ข) สถานีตำรวจนครบาลประเวศน์

(ค) สถานีตำรวจนครบาลจรเข้มน้อย

(ง) สถานีตำรวจนครบาลลาดกระบัง

๑.๓ กองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี (บก.น.๓.) มีสถานีตำรวจนครบาลที่มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายอยู่ในสังกัดคือ

๑.๓.๑ กองบังคับการตำรวจนครบาลที่ ๑๐ (กก.น.๑๐)

(ก) สถานีตำรวจนครบาลบางบางปีเรือ

(ข) สถานีตำรวจนครบาลบุษยามาราม

(ค) สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่

(ง) สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ

(จ) สถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ

๑.๓.๒ กองบังคับการตำรวจนครบาลที่ ๑๑ (กก.น.๑๑)

(ก) สถานีตำรวจนครบาลบางกอกน้อย

(ข) สถานีตำรวจนครบาลบางพลัดค์

(ค) สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน

(ง) สถานีตำรวจนครบาลบางกอกใหญ่

(จ) สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน

(ฉ) สถานีตำรวจนครบาลท่าพระ

(ช) ถึงสถานีตำรวจนครบาลวัชรวง

๑.๓.๓ กองบังคับการตำรวจนครบาลที่ ๑๒ (กก.น.๑๒)

(ก) สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ

(ข) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลบางเสาชิง
- (ง) สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง
- (จ) สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม
- (ฉ) สถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม
- (ช) กิ่งสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง
- (ซ) กิ่งสถานีตำรวจนครบาลบางมด

๑.๓.๘ กองบังคับการตำรวจนครบาลที่ ๑๓ (กก.น.๑๓)

- (ก) สถานีตำรวจนครบาลปากคลองสาน
- (ข) สถานีตำรวจนครบาลบางคอแหลม
- (ค) สถานีตำรวจนครบาลชวรมงคล
- (ง) สถานีตำรวจนครบาลบางโพ

(๒) กองปราบปรามและกองตำรวจสันติบาล

เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า ตำรวจตรีขึ้นไปประจำอยู่ที่กองปราบปรามหรือกองตำรวจสันติบาล มีอำนาจหน้าที่ในการสอบความผิดอาญาใดที่พระราชบัญญัติกำหนดจะทำการสอบสวนใดต่อเมื่อได้รับหรืออนุญาตจากอธิบดีตำรวจหรือผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางหรือผู้รักษากฎหมาย เว้นแต่ความผิดดังต่อไปนี้ซึ่งเหตุในกรุงเทพมหานครให้ทำการสอบสวนคดีนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องได้รับคำสั่งหรืออนุญาต คือ

ก. ความผิดตามกฎหมายฉ้อโกง ภาษีอากร ยาเสพติดให้โทษและพืชใบกระดังงา ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของแผนก ๒ กองกำกับการ ๘ กองปราบปราม

ข. ความผิดตามกฎหมายสรรพสามิต เช่นกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ยาพิษไม้ขีดไฟ ภาษีเครื่องขีดไฟ ภาษีเครื่องดื่ม และภาษีวีเมนส์ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของแผนกกำกับการ ๑ กองปราบปราม

อนึ่ง ในบางคดีถ้าเป็นคดีอาชญาหรือคดีสำคัญ ๆ หรือคดีที่ผู้เสียหายผู้ต้องหาเกรงว่าพนักงานสอบสวนตำรวจนครบาลท้องถิ่นจะไม่ให้ความยุติธรรมเพียงพอ เขา

ร้องเรียนไปยังกองปราบปรามเพื่อขอให้พนักงานสอบสวนประจำกองปราบปรามทำการสอบสวน
คดีดังกล่าวเสียเองหรือเข้าร่วมในการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนกรมราชทัณฑ์ ดังเช่นคำพิ
พากษาศฎฎีกาที่ ๗๒๗/๒๕๐๒ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกา
ฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมตำรวจในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ กำหนด
หน่วยงาน เขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองให้กองปราบปราม กองบัญชาการ
สอบสวนกลาง มีเขตอำนาจรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครอง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทั้งหลายที่ตราอาญา
จักร ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนในกองปราบปรามกองบัญชาการตำรวจฯ ย่อมมีอำนาจทำการสอบ
สวนคดีได้โดยชอบที่ตราอาญาจักร และแม้ภายหลังจะมีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการ
กรมตำรวจ ฯลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมตำรวจ ฯลฯ
พ.ศ. ๒๕๕๒ เสียก็ดี แต่เมื่อใดมีความขึ้น มาตรา ๕ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาด
ไทย เป็นผู้กำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่แล้ว ประกาศกำหนดเขต
อำนาจและพื้นที่ของตำรวจที่มีมาแต่เดิมก็ยังใช้ต่อไปไม่ถูกยกเลิก

กองตำรวจสันติบาล มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนคดีที่ทางราชการไม่ต้อง
การให้เบ็ดเตล็ด เช่นคดีทางการเมือง การให้ความอารักขาบุคคลที่มีความสำคัญในทางการเมือง
เป็นต้น ทั้งนี้จึงไม่ขอนำมากกล่าวในที่นี้

๓) กองตรวจคนเข้าเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนความผิดคดีอาญา
ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและกฎหมายว่าด้วยการกักขังและเด็กหญิง รวมทั้งความผิด
อาญาอื่นใดที่มีมูลเหตุของการกระทำผิด มีจุดประสงค์ให้คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรโดยฝ่า
ฝืนหลักเสี้ยนกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่เหตุใดเกิด หรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตพื้นที่
จังหวัดกรุงเทพมหานคร และในลำนน้ำเจ้าพระยาเฉพาะอาณาเขตตั้งแต่ สท.หินหลัก เขตใกล้วัด
แจ้ง (วัดอรุณราชวราราม) ล่องไปตามลำนน้ำเจ้าพระยา ถึงท่าหินอำเภอบางปะกง จังหวัด
สมุทรปราการ หรือผู้ต้องหาที่มทอญหรือถูกจับภายในเขตดังกล่าว

พนักงานตำรวจซึ่งประจำยังหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อย ตำรวจตรีหรือเทียบเท่า ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปมีอำนาจในการสอบสวนความผิดที่ใดที่เกิดในเขตและ เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน

๒. ในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร

๒.๑ สถานีตำรวจนครบาลท้องถิ่น สำหรับเขตจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจสอบสวนหมายถึงพนักงานตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า ร้อย ตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งประจำอยู่ ณ สถานีตำรวจประจำท้องที่ซึ่งอำนาจการรับผิดชอบมีตามเขตท้อง ที่ดังนี้

๒.๑.๑ กองบังคับการตำรวจภูธรเขต (บก.ภ.) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบ และเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตาม บทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาภายในเขตพื้นที่ของจังหวัดซึ่งเป็นอาณาเขตของแต่ละเขต นั้น ๆ คือ

๒.๑.๑.๑ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด (กก.ภ.จว.) มีเขตอำนาจ การรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตพื้นที่ของจังหวัดนั้น ๆ

๒.๑.๑.๒ ตำรวจภูธรอำเภอ (สภ.อ.) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและ เขตพื้นที่การปกครองในเขตการปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตพื้นที่ของอำเภอนั้น ๆ

๒.๑.๑.๓ ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ (สภ.กิ่ง อ.) มีเขตอำนาจการรับผิด ชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตพื้นที่ของกิ่งอำเภอนั้น ๆ

๒.๑.๑.๔ ตำรวจภูธรตำบล (สภ.ตบ.) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและ เขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตพื้นที่ของตำบลต่าง ๆ ตามที่กรมตำรวจกำหนด ให้หรือตามประกาศจัดตั้งสถานีตำรวจภูธรของกระทรวงมหาดไทย

นอกจากนี้ในแต่ละภาคยังมีกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค (บก.ตชด.ภาค) ซึ่งมีเขตอำนาจและการรับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ของจังหวัดซึ่งเป็นอาณาเขตของแต่ละภาคนั้น ๆ และกองตำรวจตระเวน (กก.ตชด.) มีเขตอำนาจและการรับผิดชอบภายในเขตพื้นที่ของจังหวัด ซึ่ง เป็นอาณาเขตของแต่ละเขคนั้น ๆ

๒.๒ กองทะเบียนคนต่างดาวและภาษีอากร (ตภ) มีอำนาจในการสอบสวนความผิดอาญาอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่แล้วแต่กรณีใดภายในเขตอำนาจและเขตพื้นที่ของหน่วยงานนั้น ๆ

๒.๓ กองตำรวจรถไฟ (รฟ) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดคดีอาญาทั้งหลาย เฉพาะที่เป็นกิจการรถไฟรวมทั้งคดีอาญาทั้งหลายที่เหตุเกิดในบริเวณหรือสถาน ที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

๒.๔ กองตำรวจป่าไม้ (ปม) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลาย เฉพาะที่เป็นกิจการของกรมป่าไม้รวมทั้งคดีอาญาทั้งหลายที่เกี่ยวข้องหรือสืบเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ทั่วราชอาณาจักร

๒.๕ กองตำรวจน้ำ (รน) มีเขตอำนาจการรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลาย เฉพาะที่เป็นกิจการของตำรวจน้ำและความผิดอาญาทั้งหลายที่เกิดในบริเวณน่านน้ำไทย ในท่าเรือ และชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศทั่วราชอาณาจักร

๒.๖ กองตำรวจทางหลวง มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนความผิดอาญาในกรณีเช่น

๒.๖.๑ ความผิดตามกฎหมายจราจรทางบก

๒.๖.๒ ความผิดอันเกี่ยวกับรถหรือยานพาหนะหรือความผิดที่เกิดขึ้นบนรถหรือยานพาหนะหรือความผิดที่มีเหตุอันเนื่องมาจากรถหรือยานพาหนะ

๒.๖.๓ ความผิดตามกฎหมายทางหลวงและตามกฎหมายขนส่ง

๒.๖.๔ ความผิดเกี่ยวกับกิจการของกรมทางหลวงซึ่งกรมทางหลวงได้รับความเสียหาย หรือความผิดที่เกิดขึ้นในบริเวณหรือสถานที่ซึ่งเป็นของกรมทางหลวง

๒.๖.๕ ความผิดอื่น ๆ ซึ่งเกิดขึ้นบนทางหลวงหรือในบริเวณใกล้เคียงกับทางหลวงหรือในบริเวณหรือสถานที่ของกรมทางหลวง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๕ โดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ เรื่อง กำหนดหน่วยงานเขตอำนาจการรับผิดชอบและ เขตพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการกรมตำรวจ

พนักงานสอบสวนตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจ
ตรีขึ้นไปประจำหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวมีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับ
หน่วยงานของตน

นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ วรรคแรก ยัง
บัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดี
อาญาได้แม้ในคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑/๒๕๐๙ จะได้โอนอำนาจการสอบสวนไปให้พนักงาน
ตำรวจแต่ฝ่ายเดียวก็ตามแต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังมิได้มีการ เปลี่ยนแปลง
แก้ไขเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวนแต่อย่างใด ดังนั้นคดีอาญาใดที่ฝ่ายปกครองทำการสอบสวนจึงถือ
ว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๓/๒๕๕๒ สรรพสามิตอำเภอเป็นหน่วยหนึ่งของคณะกรรมการ
อำเภอตาม พ.ร.บ.ระเบียบราชการบริหารฯ พ.ศ.๒๕๓๖ มาตรา ๒๔ และตามวรรคสุดท้าย
อาจารย์การแทนนายอำเภอได้ และในระหว่างรักษาการแทนนายอำเภอย่อมมีอำนาจสอบสวน
ความผิดอาญาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๑/๒๕๕๘ (โอนอำนาจ) ในระหว่างที่ไซประกาศกระทรวง—
มหาดไทย เรื่องให้โอนหน้าที่ในการสอบสวนปราบปรามไปให้แกกรมตำรวจนั้น ปลัดอำเภอกระทำ
ความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ ไม่ได้

ตามนัยฎีกานี้เป็นการแสดงว่าปลัดอำเภอไม่ใช่พนักงานสอบสวนเพราะความผิดตาม
มาตรา ๑๕๒ นั้นจะต้องเป็นความผิดที่พนักงานใดกระทำซึ่งผู้เขียนไม่เห็นด้วยเพราะประกาศ
กระทรวงมหาดไทยเรื่องให้โอนอำนาจสอบสวนไปให้แกกรมตำรวจนั้นถือว่าเป็นการปฏิบัติและเป็น
คำสั่งภายในเท่านั้น และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ ก็ยังมีได้มีการ เปลี่ยน
แปลงแก้ไขแต่อย่างใด ดังนั้นคำสั่งกระทรวงมหาดไทยฉบับนั้นไม่ควรจะให้มีบังคับหรือมีผลต่อบุคคล
ภายนอกด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕/๒๕๕๐ ผู้รักษาการแทนผู้กำกับการทำรวจยอมมีอำนาจทำการ
สอบสวนตลอดเขตจังหวัด การที่ตำรวจซึ่งไม่มีอำนาจทำการสอบสวนได้ทำการสอบสวนโดยตำรวจ
ซึ่งมีอำนาจสอบสวนหนึ่งในการสอบสวนควยนั้นถือว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๑/๒๕๕๐ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนจะทำการสอบสวน ณ
ที่ใด เวลาใดก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร แม้จะต่างจังหวัดก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑/๒๕๕๔ เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดียอมเป็นหน้าที่
ของพนักงานสอบสวนจะดำเนินการผิดกฎหมายอย่างไร เป็นความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนที่มีผู้อื่น
มานั่งฟังการสอบสวนของเจ้าพนักงานโดยไม่ปรากฏว่าการสอบสวนของเจ้าพนักงานนั้นกระทำผิด
หน้าที่อย่างใดหากกระทำให้การสอบสวนเสียไปไม่

๓. ความผิดที่กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักร

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๒๐ บัญญัติเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน
ผู้มีอำนาจในการสอบสวนกรณีที่มีการกระทำผิดอาญาที่มีโทษตามกฎหมายไทย แต่ได้กระทำลงนอก
ราชอาณาจักรไทยดังนี้ "ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย
ให้อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่
นั้นให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้"

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้ผู้มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจาก
อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทน

- (๑) พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ
- (๒) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ใดได้รับความเสียหายใดร้อง
ฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา"

นอกจากนี้กรมตำรวจมีแจ้งความที่ ๒๒/๒๕๕๔ เรื่องการสอบสวนคดีอาญาที่มีโทษ
ตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ดังนี้ "ด้วยกรมมหาดไทยได้มีหนังสือถึง
ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกภาคและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร และธนบุรี)

ที่ ๕๕๐๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ข้าพเจ้าพนักงานสอบสวนในการแจ้งข้อหาอุทธรณ์
 อธิบดีกรมอัยการ เพื่อทำการสอบสวนความผิดซึ่งใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย และจับผู้
 ต่อมาได้ในท้องที่ของตน หรือมีผู้ร้องขอให้ทำการสอบสวนโดยระบุข้อความโทษครบถ้วนตามขอ
 ในกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพื่อเป็นการสะดวกที่อธิบดีกรมอัยการจะได้วินิจฉัย
 สั่งการ ดังปรากฏตามสำเนาหนังสืออธิบดีกรมมหาดไทยซึ่งแนบมาท้ายแจ้งความนี้ จึงแจ้งมาเพื่อ
 ทราบเป็นทางปฏิบัติในการประสานงานต่อไป เพราะฉะนั้นพนักงานผู้มีอำนาจในการสอบสวน
 ความผิดที่กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทยจึงหมายความว่า

- (๑) อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษากฎหมายแทน
- (๒) พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษากฎหมาย

แทน

- (๓) พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ
- (๔) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลผู้ได้รับความเสียหายใดร้อง

ฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

สิทธิของผู้ต้องหาที่ฟังจะนำมากล่าวอ้างก็คือการอ้างว่าการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎ
 หมายถ้าปรากฏว่าเป็นการสอบสวนที่กระทำโดยเจ้าพนักงานที่ไม่มีอำนาจในการสอบสวน ทั้งนี้
 เพราะกฎหมายบัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอและ
 ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าหรือยศตำรวจตรีขึ้นไป และเจ้าพนักงาน
 อื่นที่ทำการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปรามภายใน
 ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน เช่นพนักงานสรรพสามิต พนักงานศุลกากร พนักงานเจ้าหน้าที่
 พนักงานตรวจคนเข้าเมือง ฯลฯ เท่านั้นที่จะมีอำนาจสอบสวนได้ ถ้าพนักงานอื่นนอกจากที่กล่าว
 มาแล้วจะทำการสอบสวนผู้ต้องหาสิทธิที่จะไม่ยอมให้มีการสอบสวนหรือไม่ยอมให้การใด ๆ ได้ทั้ง
 สิ้น

แจ้งความที่ ๒๒/๒๕๕๕ เรื่องการสอบสวนคดีอาญาที่มีโทษตามกฎหมายไทย ได้กระทำ
 ลงนอกราชอาณาจักรไทย, กรมตำรวจ

๓. เขตอำนาจในการสอบสวน

๓.๑. ความผิดที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวน

๓.๑.๑ ในกรณีปกติ

๓.๑.๒ ในกรณีความผิดคาบเกี่ยวเกินหนึ่งท้องที่

๓.๑.๓ ในกรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

๓.๒. กรณีที่ไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนผู้ใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

๓.๑. ความผิดที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวน หมายความว่าความผิดที่พนักงาน

สอบสวนมีอำนาจทำการสอบสวนได้ซึ่งแยกเป็น

๓.๑.๑ ในกรณีปกติ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ บัญญัติเรื่อง
ความผิดที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนในกรณีปกติ^๑ คือ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัด-
พระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอและข้าราชการ
ตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวน
ความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูก
จับภายในเขตอำนาจของตนได้^๑

สำหรับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้น
นายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้
เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขต
อำนาจของตน^๒

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๕๕ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๑๕๖ ความผิดอาญา
ได้เกิดในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติเป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบ
ขอในการสอบสวนความผิดนั้น ๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก
จึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน^๓

ในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาการแทน
ท้องที่นั้น พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งจะมีอำนาจสอบสวนใดเมื่อ

๓.๑.๑.๑ ความผิดอาญาใดเกิดหรืออ้างหรือเชื่อว่าใดเกิดภายในเขตอำนาจของ
ความผิดอาญาใดเกิดในเขตอำนาจ หมายความว่าถึงกรณีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นและ
กระทำสำเร็จในท้องที่นั้น เช่น นาย ก. ยิง นาย ข. คาย ที่ท้องที่สถานีตำรวจยานนาวา
พนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจนครบาลยานนาวาเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวนคดีนี้

ความผิดที่อ้างว่าใดเกิดในเขตอำนาจ หมายความว่าถึงกรณีที่มีการกล่าวอ้างว่าความผิด
นั้นใดเกิดขึ้น ณ ที่นั้น ซึ่งยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่าความผิดใดเกิด ณ ท้องที่นั้นจริง เช่น มีผู้มาแจ้ง
ความว่ามีภรรยาทำร้ายร่างกายกันในท้องที่สถานีตำรวจนครบาลบางรักเป็นต้น พนักงานสอบสวน
ประจำสถานีตำรวจนครบาลบางรักเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวนคดีนี้

ความผิดที่เชื่อว่าใดเกิดในเขตอำนาจ ซึ่งตามพฤติการณ์ หรือตามร่องรอยที่ปรากฏ
น่าเชื่อว่าได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น ณ ที่นั้น เช่นมีการแจ้งรื้อทรัพย์และปรากฏของกลางตกอยู่
ในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง พนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจนครบาลพระ
ราชวังเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวน

๓.๑.๑.๒ ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับในเขตอำนาจ

ผู้ต้องหาไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูกกล่าวอ้างหรือเชื่อว่ากระทำผิด ณ ท้องที่ใดก็ตามถ้า
ผู้ต้องหานั้นมีที่อยู่อาศัยหรือมีภูมิลำเนาหรือถูกจับ ณ ท้องที่ใด พนักงานสอบสวนประจำท้องที่นั้น
มีอำนาจสอบสวน

คำว่ามีที่อยู่หมายความว่าถึงกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นอาศัยอยู่ หรือมีถิ่นทำการอยู่ในที่นั้น
คำว่าถูกจับ หมายความว่าถึงสถานที่ที่จับตัวผู้ต้องหาได้โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่ทำการจับกุม เช่นผู้ต้อง
หาซึ่งทรัพย์สินที่ท้องที่สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง แล้ววิ่งหนีไปยังท้องที่สถานีตำรวจนครบาลชนะ
สงคราม พนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งไล่ติดตามและจับผู้ต้องหาได้ที่ท้องที่

สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม เช่นนี้ พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจคือพนักงานสอบสวนประจำ
สถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามไม่ใช่พนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งที่
ไล่จับมัน

๓.๑.๒ ในกรณีความผิดความเกี่ยวเนื่องหนึ่งท้องที่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญามำตรา ๑๕ บัญญัติเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสอบสวนในกรณีการกระทำผิดอาญา
ที่ความเกี่ยวเนื่องหนึ่งท้องที่ไว้ว่า

“ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการไม่แน่ว่าการกระทำผิดอาญาใดกระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลาย
ท้องที่

(๒) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง

(๓) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่อง และกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่างๆ

เกินกว่าหนึ่งท้องที่ขึ้นไป

(๔) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรมกระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน

(๕) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

(๖) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง

พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องของมีอำนาจสอบสวนได้

ในกรณีข้างต้น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(ก) ถ้าจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้อยู่ในเขตอำนาจ

(ข) ถ้าจับตัวผู้ต้องหาไม่ได้ คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่ทำการกระทำผิดก่อน

อยู่ในเขตอำนาจ

การที่มาตรา ๑๕ บัญญัติไว้เช่นนั้นก็เพื่อที่จะตัดปัญหาว่าพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจใน

การสอบสวนใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบการสอบสวนนั้น เพราะมาตรา ๑๕ ที่ว่ากรณีที่อยู่
ของหากระทำผิดหรือถูกกล่าวอ้างหรือเชื่อว่าได้กระทำผิดในท้องที่หนึ่งกับผู้ต้องหาที่อยู่ที่ถูก

จับในอีกท้องที่หนึ่ง ซึ่งพนักงานสอบสวนประจำท้องที่ที่เกิดเหตุดังกล่าวนั้น ต่างก็มีอำนาจในการสอบสวนทั้งสิ้น มาตรา ๑๘ จึงบัญญัติขึ้นว่าพนักงานสอบสวนใดจะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนซึ่งแยกพิจารณาใดคดีนี้

๑.๒.๑ เป็นการไม่แนวทางการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๒ - ๘๒๓/๒๕๕๐ เมื่อยังไม่ทราบแนวจำเลยได้กระทำผิดฐานแจ้งความเท็จที่กิ่งอำเภอหนองแขงหรือเบิกความเท็จในท้องที่อำเภอเมืองสระบุรี พนักงานสอบสวนกิ่งอำเภอหนองแขงแจ้งขอหาให้จำเลยทราบจำเลยต้องหาฐานแจ้งความเท็จ และเบิกความเท็จก็เป็นการถูกต้องด้วยขอเท็จจริงที่ดำเนินมาเพราะเป็นการไม่แนวทางการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่ มาตรา ๑๘ (๑)

คดีเรื่องนี้จำเลยเบิกความเท็จเป็นพยานในคดีอาญาที่ ๗๖/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นถือว่าไม่เป็นการสอบสวนตามมาตรา ๑๒๐ ห้ามฟ้อง เพราะการสอบสวนที่กิ่งอำเภอหนองแขงใช้ไม่ได้ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าพนักงานสอบสวนกิ่งอำเภอหนองแขงมีอำนาจสอบสวนได้เพราะจำเลยให้การชั้นสอบสวนที่กิ่งอำเภอหนองแขงอย่างหนึ่งและเบิกความเท็จเป็นพยานที่ศาลอีกอย่างหนึ่งแต่ไม่ว่าผิดฐานใด และพนักงานสอบสวนกิ่งอำเภอหนองแขงได้แจ้งให้จำเลยทราบว่าเป็นขอหาฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จไม่เจาะจง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีฟังโดยปราศจากสงสัยว่าเมื่อจำเลยเบิกความจบลง จำเลยได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จ ถ้าเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จกระทำลงในท้องที่กิ่งอำเภอหนองแขง ถ้าเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จกระทำลงในท้องที่อำเภอเมืองสระบุรี ฉะนั้นกรณีที่พนักงานสอบสวนกิ่งอำเภอหนองแขงจับตัวจำเลยไปสอบสวนนั้นฟังว่าชอบแล้วเนื่องจากยังไม่ทราบแนวทางการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่ตามมาตรา ๑๘ (๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๕/๒๕๐๖ จำเลยที่ ๒ ชำระเงินให้เจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ออกไปรับเงินให้ที่บ้านในท้องที่บึงนาราง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อยู่ที่เทเวศน์ จำเลยที่ ๑ ปลอมมือรับเงินนั้นที่ไหนไม่ปรากฏ แต่เอาภาษีอากรที่ศาลแพ่ง จำเลยที่ ๑ ถูกจับในท้องที่นางเลิ้ง ส่วนจำเลยที่ ๒ ที่สถานีตำรวจบึงนาราง เมื่อเป็นการไม่แนวทางการกระทำผิดได้กระทำในท้องที่ใด

แต่จำเลยที่ ๒ ถูกจับที่สถานีตำรวจภูธรรามเกษม พนักงานสอบสวนตำรวจภูธรรามเกษมจึงมีอำนาจสอบสวนคดีนี้ได้ และยอมสอบสวนจำเลยที่ ๑ ใคควย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๑๘ เพราะมีข้อหาร่วมกันกระทำผิดในคดีนี้ควย

๓. ๑. ๒. ๒ เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่งแต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง เช่นผู้ต้องหาใช้ไม้ค้อนตีศีรษะของผู้ตายในเขตบางยี่เรือ ผู้ตายวิ่งหนี และผู้ต้องหาวิ่งไล่จนทัน จึงใช้ไม้ตีซ้ำจนทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตายในเขตสาทร เป็นตน

๓. ๑. ๒. ๓ เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่าง ๆ เกินกว่าหนึ่งท้องที่ขึ้นไป เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙๑/๒๕๕๕ เป็นเรื่องมอบหมายการครอบครองท้องที่หนึ่งและทุจริตเบียดบังในอีกท้องที่หนึ่ง

ความผิดฐานข่มขืนหรือข่มขืนซึ่งปรากฏว่าจำเลยได้รับมอบหมายเรือยนต์ลำหนึ่งในเขตท้องที่สถานีตำรวจปากคลองสาน แล้วจำเลยได้เปลี่ยนแปลงรูปเรือและถอดเครื่องยนต์ออกในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นความผิดต่อเนื่องกันและกระทำต่อเนื่องกัน ดังนั้นพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจปากคลองสานมีอำนาจทำการสอบสวนคดีได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๐/๒๕๐๘ จำเลยออกเช็คเป็นการชำระหนี้ค่าปลาน้ำที่ซื้อมาจากผู้เสียหาย ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โดยจำเลยไม่มีเงินในบัญชีพอจ่าย จำเลยออกเช็คนี้ที่โรงงานปลาน้ำของผู้เสียหาย ตำบลบอย่าง อำเภอเมืองสงขลา เพราะชื้อขายกันที่นั่น แต่ผู้เสียหายต้องไปเบิกเงินที่ธนาคารที่อำเภอหาดใหญ่ ความผิดของจำเลยเป็นการกระทำต่อเนื่องกันพนักงานสอบสวนอำเภอเมืองสงขลา มีอำนาจสอบสวน

๓. ๑. ๒. ๔ เมื่อความผิดซึ่งมีหลายกรรมกระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน เช่น ก. ข. ค. ร่วมกันปล้นกันที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจับ ง. ไปเป็นตัวประกัน เมื่อหนีมาถึงจังหวัดสระบุรีก็ควยหนีพ้นแล้วจึงฆ่า ง. เสีย เป็นตน

๓. ๑. ๒. ๕ เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะที่ผู้ต้องหากำลังเดินทาง เช่น ผู้ต้องหาเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตบนรถไฟขณะกำลังวิ่งอยู่ เป็นตน

๓.๑.๒.๖ เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะที่ผู้เสียหายกำลังเดินทาง เช่น ผู้ร้ายปล้นรถ
ผู้โดยสารขณะรถกำลังวิ่งอยู่ เป็นต้น

ในกรณีความผิดคาบเกี่ยวเกินกว่าหนึ่งท้องที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ซึ่งหมาย
ความถึงพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจในการสอบสวนและมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ
เข้าสำนวนและทำความเข้าใจเสนอต่อพนักงานอัยการว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ หรือควรงดการสอบ-
สวน ดังนั้นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจึงต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี

ก. กรณีที่จับตัวผู้ต้องหาได้ ถ้าพิจารณาตาม ป.ว.อ. มาตรา ๑๕ (ก) พนักงาน
สอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนคือพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่จับตัวผู้ต้องหาได้ ในขณะเดียว
กันพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่อื่น ๆ ที่มีความผิดนั้น ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องของอยู่ด้วยก็มีอำนาจในการ
สอบสวนแต่ไม่ใช่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เช่น คำวิ่งราวทรัพย์เขียนที่พระโขนง เชี่ยวไสดตาม
พื้นที่บางกะปิ คำจิ้งจอกยิงยิงเขียว เขียวถึงแก่ความตายที่บางซื่อ และคำถูกจับได้ที่บางซื่อด้วย
เช่นนี้พนักงานสอบสวนเขตบางซื่อเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเพราะกรณีเข้าความมาตรา
๑๕ (๑) - (๒) แต่ตามตัวอย่างถ้าเขียวหนีไปและถูกจับได้ที่เขตคูสิตพนักงานสอบสวนเขตคูสิต
น่าจะเป็นเพียงพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจในการสอบสวนเท่านั้นหาใช่พนักงานสอบสวนผู้รับผิด
ชอบไม่ทั้งนี้เพราะ มาตรา ๑๕ (ก) นั้นน่าจะมุ่งหมายเฉพาะความผิดที่เกิดขึ้นตามมาตรา ๑๕
(๑) - (๒) เท่านั้น และอีกประการหนึ่งพนักงานสอบสวนประจำเขตที่จับตัวผู้ต้องหาได้ย่อม
ไม่ทราบรายละเอียดแห่งความผิดที่เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวน
เขตที่ความผิดเกิดขึ้นคาบเกี่ยวมาประกอบการสอบสวน ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า พนักงานสอบสวน
ผู้รับผิดชอบน่าจะเป็นพนักงานสอบสวนเขตที่ความผิดเกิดขึ้นคาบเกี่ยวในกรณีเช่นนี้

ข. กรณีที่จับตัวผู้ต้องหาไม่ได้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคือพนักงานสอบสวนเขต
พื้นที่พบการกระทำผิดก่อน

๓.๑.๓ ในกรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ความผิดที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร
ไทยนั้น ป.ว.อ. ~~มาตรา ๑๖~~ บัญญัติให้อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวน
ผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนก็ได้

๒. กรณีที่ไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ความแตกต่างระหว่างพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
ที่ว่า พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจหมายความว่าพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจที่จะทำการสอบสวนใน
คดีต่าง ๆ ส่วนพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบนั้นนอกจากจะมีอำนาจในการสอบสวนแล้วยังเป็นที่
ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เขาสำนวนแล้วทำความเห็น เสนอต่อพนักงานอัยการว่า
ควรสั่งฟ้องหรือไม่หรืองดการสอบสวน

จากความแตกต่างนี้เองบางครั้งเกิดปัญหาขึ้นมาว่าใครจะเป็นพนักงานสอบสวนผู้
รับผิดชอบ มาตรา ๒๑ บัญญัติทางแก้ปัญหานี้ไว้ว่า "ในกรณีที่ไมแนว่าพนักงานสอบสวนคนใดใน
จังหวัดเดียวกันควร เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้ศาลหลวงประจำจังหวัดนั้นมีอำนาจชี้ขาด
แต่ในจังหวัดพระนคร และธนบุรีให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดี
กรมตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไมแนว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่างหลายจังหวัดเป็นพนักงานสอบสวน
สอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้อธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

การรอดำชี้ขาดนั้นไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน" ดังนั้นจึงแยกพิจารณาได้เป็น ๒
กรณีคือ

(๑) ในจังหวัดเดียวกัน

ก. จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจชี้ขาดว่าใครเป็นพนักงานสอบสวน
ผู้รับผิดชอบคือ ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจขึ้นไป

ข. จังหวัดอื่น ๆ นอกจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจชี้ขาดว่า
ใครเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคือศาลหลวงประจำจังหวัดนั้น

(๒) ในหลายจังหวัด ผู้มีอำนาจชี้ขาดว่าใคร เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
คืออธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทน

เรื่องเขตอำนาจในการสอบสวนนั้นเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะไขกถาวอาจว่าการ
สอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายถ้าปรากฏว่าการสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนซึ่ง
ไม่มีอำนาจในการสอบสวนเพราะความผิดไม่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนผู้ต้องหาจะอาจ เหตุ
นี้ได้เขาจะตองทราบถึงเขตอำนาจในการสอบสวนดังกล่าว